

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C148 – OND13**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 4 maart 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over wapens en veiligheid op school	3
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de problemen met de erkenning van de hbo5-opleiding tot gegradueerde verpleegkundige	
Vraag om uitleg van mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de erkenning van hbo5-graduaatsdiploma's verpleegkundige	5
Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de programmatie-stop in het deeltijds kunstonderwijs	8
Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de NT2-wachtlijsten (Nederlands Tweede Taal)	11
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de financiering van de bachelor-na-bacheloropleidingen buitengewoon onderwijs, zorgverbreding en remediërend leren	15
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het verbeteren van de studieoriëntering en de eventuele invoering van een niet-bindende oriënteringsproef	
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de slaagcijfers in het hoger onderwijs	17
Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de tegemoetkoming aan de Brusselse instellingen voor hoger onderwijs	22
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de middelen voor investeringen in basisuitrusting voor beroepsgericht onderwijs	26
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stimuleren van ondernemerschap in het onderwijs	29
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over sociale en andere voordelen in het kader van flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau	32

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over wapens en veiligheid op school

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, minister, collega's, begin februari was dit thema in de actualiteit, en dat was de aanleiding voor deze vraag. Gelukkig zijn er ondertussen geen alarmerende berichten meer verschenen, maar dat maakt het onderwerp niet minder belangrijk. Zo zijn er in het schooljaar 2008-2009 in de Antwerpse secundaire scholen 32 feiten van wapenbezit of wapengebruik geregistreerd. De cijfers werden begin februari door het stadsbestuur voorgesteld. Het zijn de eerste gegevens sinds Antwerpen een centraal meldpunt voor risicojongeren heeft opgericht. Op een leerlingenpopulatie van bijna 37.000 jongeren gaat het om een beperkte groep, maar elk wapen waarmee een jongere rondloopt, is natuurlijk een wapen te veel.

Het meldpunt in Antwerpen verschaft ons een idee van de omvang van het probleem, maar in realiteit hebben wellicht veel meer leerlingen een wapen op zak. Ik verwijs hiervoor naar de cijfers van een onderzoek van begin 2009 bij 2000 leerlingen in Deinze. Daaruit blijkt dat maar liefst zeven scholieren op honderd of bijna twee leerlingen per klas op school wapens bij zich hebben. Dankzij het centraal meldpuntsysteem maar ook de grensoverschrijdende samenwerking tussen stadsbestuur, scholen, politie, justitie en CLB's en de opname van een clausule in de schoolreglementen is Antwerpen in staat een proactief beleid te voeren met als doel zo veel mogelijk incidenten te vermijden.

De vorige minister van Onderwijs erkende het belang van de problematiek en schoof het model van Antwerpen als goed praktijkvoorbeeld naar voren. In een antwoord op een actuele vraag van 2009 verbond de minister er zich toe om onderzoek te verrichten over wapens op school, om een duidelijker zicht te krijgen op de problematiek. Hij zei toen ook dat de Nederlandse situatie, waar een registratieplicht van gewelddelicten bestaat, moet worden onderzocht. Er werd via Schooldirect een bericht naar alle directies verzonden, met de vermelding van het Antwerpse model en de contactgegevens van het centraal meldpunt, en met de vraag contact op te nemen. In de bijlage zat een registratiefiche voor incidenten met wapens op school.

Navraag leert ons echter dat maar weinig scholen of gemeentebesturen het centrale meldpunt hebben gecontacteerd om informatie in te winnen over de aanpak in Antwerpen. Ik vermoed dat dit niet betekent dat er geen problemen zijn, maar wellicht wel dat scholen en gemeentebesturen niet goed op de hoogte zijn. Ik hoop dat u het met mij eens bent dat we moeten streven naar een nultolerantie inzake gewelddelicten op school en dat daartoe een algemene en preventieve aanpak noodzakelijk is. Gebeurtenissen in binnen- en buitenland tonen dat aan.

Er is behoefte aan een duidelijke visie. Zo wil Mariadal in Hoegaarden in elke klas camera's plaatsen om leerkrachten te beschermen. Ik wil niet ingaan op de vraag of dat een goede aanpak is, maar het is zo dat veel directies worstelen met de veiligheid op school. Het is cruciaal dat het welbevinden van de leerling op school goed is. Het creëren van een veilige schoolomgeving is daarbij van essentieel belang. Vandaar dat ik u volgende vragen wil voorleggen.

Staat u achter de Antwerpse aanpak van de veiligheid op school? Zo ja, hoe kunnen de verschillende aspecten van dat voorbeeld het best worden geïmplementeerd in de rest van Vlaanderen? Vindt u de uniforme registratieplicht een goede zaak en wilt u die implementeren? Wat zijn de conclusies van het onderzoek van de Nederlandse situatie? Dat onderzoek is door de vorige minister aangekondigd. Zijn daaruit beleidsaanbevelingen te distilleren? Zo ja, hoe zult u die opnemen in uw beleid?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, uiteraard kan ik mij vinden in de aanpak die in Antwerpen is ontwikkeld om scholen veiliger te maken, vandaar dat die aanpak in Schooldirect als good practice is gepresenteerd. Ondertussen zijn er overigens nog enkele andere publicaties verschenen waaruit scholen inspiratie kunnen putten wanneer ze preventief willen werken rond geweldsincidenten op scholen. Dit gaat dan niet specifiek over wapenbezit, maar over geweld in de brede betekenis van het woord. Ik verwijs even naar twee publicaties: de publicatie 'Pesten en geweld op school: handreiking voor een daadkrachtig schoolbeleid' en de eerstelijnsbrochure 'Crisiscommunicatie' van Klasse en het bijhorend filmpje van TV.Klasse geeft informatie over wat te doen als er toch iets misgaat.

Als minister is het niet evident om een beleid rond veiligheid en wapens op school aan scholen op te leggen. Dat behoort tot de pedagogische vrijheid van de scholen. Ik kan hen wel aanmoedigen om werk te maken van zo'n beleid en hen instrumenten aanreiken die ze daartoe als inspiratiebron kunnen hanteren.

Ondertussen is een onderzoeksopdracht uitgeschreven en toegekend. Het gaat om een onderzoek over de wenselijkheid en de haalbaarheid van een monitor voor antisociaal gedrag en onveiligheidsgevoelens bij leerlingen en voor onveiligheidsgevoelens bij leerkrachten. De onderzoeksopdracht werd toegewezen aan een gemengde equipe van de VUB en de UGent. De resultaten van dit onderzoek worden verwacht tegen juli 2011.

Er heeft een vervolgwerkbezoek plaatsgevonden bij de Nederlandse administratie, in maart 2009. Opnieuw is toen informatie uitgewisseld over lopende projecten en initiatieven. Specifiek over de zogenaamde kwaliteitsteams veiligheid vernam mijn administratie dat dit project in juli 2008 van start is gegaan. Er zijn vijf teams die tot dan al 160 scholen hadden bezocht. Het was toen echter nog te vroeg om al uitspraken te doen over de effectiviteit. De meeste van de ondersteuningsacties die werden opgezet, liepen nog.

Het vervolgbezoek leerde ons ook dat Nederland reeds een registratiesysteem van geweldsincidenten op school kent, waarmee door een aantal scholen wordt geëxperimenteerd. De Nederlandse overheid wil op korte termijn een landelijke registratie invoeren. De eerste stap daarbij is het zoeken naar eenduidige definities van de verschillende vormen van geweld, zodat die ook goed kunnen worden geregistreerd. Zoals u wellicht in mijn beleidsnota hebt gelezen, wil ik spijbelen en antisociaal gedrag de komende jaren beter aanpakken. Het is nu nog te vroeg om daarover meer informatie te geven, maar mijn administratie bekijkt momenteel al hoe we dat verder kunnen concretiseren. Ik zou eigenlijk willen komen tot één integraal actieplan. Uiteraard zullen de ervaringen uit Nederland als inspiratiebron fungeren. De contacten met de Nederlandse administratie zijn overigens goed.

Mevrouw Irina De Knop: Uw antwoord bevat heel wat informatie, minister. Daarvoor dank ik u. Ik heb genoteerd dat er een onderzoek is aan de VUB en de Universiteit Gent. De resultaten kunnen we verwachten in 2011. Ik hoop dat we die in de commissie kunnen zien. Nog een jaar wachten op die resultaten is wel lang. Daarom ben ik blij dat u een actieplan aankondigt. U hebt het niet gehad over de timing van een integraal actieplan voor geweld, pesten en antisociaal gedrag. Kunt u iets specifiekker zijn?

De voorzitter: U mag niet vragen naar intenties.

Minister Pascal Smet: Ik wil dat wel doen, maar ik heb geantwoord. We hebben dat al besproken bij de beleidsnota. We zijn het aan het uitwerken met de administratie. U weet dat de Vlaamse Regering heeft beslist dat we dat zullen doen met de administratie. Ik begrijp uw ongeduld, het is ook het mijne. Maar u moet de administratie de tijd geven om al die projecten, en het zijn er heel veel, op het spoor te zetten. Dat is intussen gebeurd. Hoe het actieplan er zal uitzien, zal ik komen toelichten zodra het af is.

Mevrouw Irina De Knop: In de beleidsnota ging het ruim, over de aanpak van spijbelen en asociaal gedrag. U zegt dat u de aanpak van gewelddelicten en de registratie daarvan meeneemt. Dat is positief.

U zegt dat Nederland overgaat naar een landelijke registratie. Wilt u dat ook doen voor Vlaanderen?

Minister Pascal Smet: Het is juist de bedoeling van het onderzoek om na te gaan of dat wenselijk is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de problemen met de erkenning van de hbo5-opleiding tot gegradueerde verpleegkunde

Vraag om uitleg van mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de erkenning van hbo5-graduaatsdiploma's verpleegkundige

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, minister, collega's, door het HBO-decreet van 30 april vorig jaar zijn sommige studenten verpleegkunde hbo5, vroeger de vierde graad of A2, door het modulair systeem al op 31 januari afgestudeerd als gegradueerde. Het gaat om enkele honderden studenten. Op het moment dat ik deze vraag indiende, was er een groot probleem. Hun diploma werd op federaal niveau nog niet erkend.

Minister Onkelinx verwees in een antwoord op een vraag van federaal parlementslid Goutry op 4 februari vooral naar de kritiek van de Europese Commissie, meer bepaald over de nieuwe benaming van gegradueerde. We hebben het gegradueerde genoemd in het decreet. Er was al wat discussie over, maar de minister heeft volgehouden. Blijkbaar zei de vervanger van minister Onkelinx in de Kamer dat de Europese Commissie dat verwarrend vond omdat gegradueerde vroeger verwees naar een hoger opleidingsniveau, kwalificatiekader niveau 6 in plaats van 5.

De week nadien heeft Luc Goutry de vraag opnieuw gesteld aan minister Onkelinx zelf. Ze antwoordde dat er een oplossing was. Het is me niet zo duidelijk wat die juist inhoudt. Ze zei dat ze overleg had gehad met het Vlaamse niveau en dat er een oplossing was op korte termijn. Minister, wat is die oplossing op korte termijn en hoe kort is die termijn? Oorspronkelijk wou ik u vragen om, als de korte termijn iets langer zou duren, misschien een overgangso oplossing te zoeken voor de mensen die al op 31 januari afgestuurd zijn, maar niet onmiddellijk aan de slag konden. Het was voor de ziekenhuizen niet duidelijk of ze hen konden aanwerven.

Minister, was u op de hoogte van problemen met de erkenning van de hbo5-opleiding tot gegradueerde Verpleegkunde? Lagen er andere oorzaken aan de basis dan de term gegradueerde? Gegradueerde is de term die we algemeen meenemen in het HBO-decreet. Er zijn nog niet veel nieuwe opleidingen, maar verwacht u toch nog problemen? Hoe wilt u daarop anticiperen? Weet u voor de gegradueerden Verpleegkunde over hoeveel studenten het ging?

Waarschijnlijk hebt u het overleg met de federale minister of administratie gehad, of toch iemand van de Vlaamse Regering. Wat is de concrete oplossing en met welke timing? Is het vandaag al helemaal opgelost?

Minister, we hebben de voorbije legislatuur veel gesproken over de verpleegkundigen omdat er in het veld ook een discussie is. Er is een heel grote zorgvraag. Er is steeds meer nood aan

verpleegkundigen. Ik las dat zes op de tien zorginstellingen aangeven dat ze de laatste 5 jaar openstaande vacatures hebben voor verpleegkundigen. Er zijn twee kanalen om af te studeren als verpleegkundige. Er is de oude vierde graad, nu hbo5, en de bachelor. Men vraagt zich soms af of die hbo5 nog kan bestaan als tussenniveau tussen het secundair en het hoger onderwijs. De vorige legislatuur waren de minister en een meerderheid in dit parlement ervan overtuigd dat die twee opleidingswegen moeten blijven bestaan, juist omdat de nood zo groot is en het op het veld sterk gewaardeerd wordt. In de praktijk komen de hbo5-afgestudeerden veeleer in de rust- en verzorgingssector en de bredere thuiszorg terecht, en niet op de meest gespecialiseerde functies in een ziekenhuis. Ik ben nieuwsgierig naar uw visie, minister.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Voorzitter, minister, collega's, dit is mijn stokpaardje, want in een vorig leven was ik docent Verpleegkunde. Mevrouw Poleyn heeft me het gras voor de voeten weggemaaid, maar ik formuleer toch nog mijn vraag.

In januari studeerden 300 verpleegkundigen af in het Vlaamse hoger beroepsonderwijs die niet aan de slag konden vanwege de niet-erkenning van het diploma door de bevoegde commissie onder de bevoegdheid van de Federale Overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid en minister Laurette Onkelinx. De reden hiervoor is dat hun diploma volgens het KB nummer 78 van 10 november 1967, de wet op de gezondheidszorgberoepen, een foute naam draagt. De 300 verpleegkundigen zijn de eersten die onder de nieuwe vorm zijn afgestudeerd. Het gaat om verpleegkundigen met een graduaatsdiploma, het vroegere diploma of brevet Verpleegkundige, een opleiding in het hoger beroepsonderwijs. Het vroegere graduaatsdiploma heet nu bachelor. In het KB kun je met een graduaatsdiploma uit het hoger beroepsonderwijs niet erkend worden, want die zijn volgens dat KB verondersteld afkomstig te zijn van een hogeschool.

De FOD Volksgezondheid wijst op de afstemming van zijn regelgeving met de buitenlandse opleidingen en de onmogelijkheid zich te schikken naar de diplomabenaamingen van Vlaanderen. Het ministerie van Volksgezondheid stelt verder in een verklaring dat er een uitzondering zal worden gemaakt voor de 300 verpleegkundigen en die binnen de maand erkend zullen worden. Dat zullen ze doen op voorwaarde dat er een overeenkomst tot stand komt tussen de federale en de Vlaamse Regering.

Minister, bent u op de hoogte van de plannen van uw federale collega Onkelinx en heeft zij u al gecontacteerd? Wat is de stand van zaken in dit dossier? Het is hoogdringend. Wanneer mogen wij een oplossing verwachten? Welke acties neemt u ondertussen om een overgangsregeling tot stand te brengen en zo de onzekere en benarde rechtspositie van de betrokken verpleegkundigen en instellingen waar ze tewerkgesteld worden, te verhelpen?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Minister, we weten dat er intussen een oplossing gevonden is voor die 300 mensen. Er is een overleg geweest. Ik heb het verslag nagelezen van de vraag die in de Kamer werd gesteld op 11 februari. Minister Onkelinx zei dat er overleg heeft plaatsgehad, dat er een oplossing gevonden is en dat het visum aan die verpleegkundigen zeer binnenkort, direct zou worden toegekend.

Mijn vragen lopen enigszins gelijk met die van mevrouw Poleyn. Wat is nu die oplossing die is gevonden? Zijn die mensen inmiddels aan de slag? Is dat helemaal opgelost? Is het probleem nu voor eens en altijd opgelost, of zal dezelfde problematiek op het einde van het schooljaar opnieuw opduiken, zodat er opnieuw een noodoplossing zal moeten komen?

Ik wil ook even stilstaan bij het andere element dat mevrouw Poleyn heeft aangehaald, namelijk het ruimere kader van heel de problematiek van de opleiding tot verpleegkundige. We hebben het in de vorige legislatuur al herhaaldelijk gehad over de onrust die heerste in de toenmalige vierde graad Verpleegkunde, met de vraag of die mensen wel echt nog die titel

van verpleegkundige mochten behouden of niet. Die antwoorden liepen nogal uiteen, naargelang het ogenblik en de plaats waar die vraag werd gesteld. Wat is de toekomst ter zake? Blijven we behouden wat we nu hebben, of gaan we deels mee met wat enigszins door Europa naar voren wordt geschoven, namelijk het opschuiven van heel de opleiding Verpleegkunde in het hoger onderwijs en zelfs later, richting master?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het probleem dat werd aangehaald, betreft het feit dat de eerste afgestudeerden met het diploma van gegradueerde hbo5-opleiding Verpleegkunde, van de federale provinciale geneeskundige commissies geen visum kregen om het beroep uit te oefenen. De provinciale geneeskundige commissies waren blijkbaar niet op de hoogte van het bestaan van de nieuwe diplomabepaling. Dat had niets te maken met de plannen van federaal minister Onkelinx. Het Departement Onderwijs en Vorming heeft via een brief van 16 september 2009 de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid op de hoogte gebracht. Ik citeer: “Op 30 april 2009 werd door de Vlaamse Regering het decreet betreffende het secundair-na-secundair en het hoger beroepsonderwijs goedgekeurd. Dit decreet regelt de programmatie, de kwaliteitszorg en de samenwerking bij de organisatie van opleidingen van het hoger beroepsonderwijs in Vlaanderen en wijzigt de vigerende regelgeving met betrekking tot de structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs.” Vervolgens wordt heel de uitleg gegeven. Dat betekent dat van september 2009 tot januari 2010 de FOD Volksgezondheid zijn bevoegde diensten kon informeren, wat helaas niet was gebeurd.

Het probleem met de provinciale geneeskundige commissies blijft beperkt tot de hbo5-opleiding Verpleegkunde. Het probleem werd op 10 februari 2010 besproken door federale ambtenaren van Volksgezondheid, een vertegenwoordigster van het kabinet van minister Onkelinx en gemandateerde ambtenaren van mijn Departement Onderwijs en Vorming. Als oplossing werd door de vertegenwoordigster van het kabinet van minister Onkelinx voorgesteld om de afgestudeerden met een diploma van gegradueerde hoger beroepsonderwijs, opleiding Verpleegkunde, voor de uitoefening van het beroep gelijk te stellen met het diploma in de Verpleegkunde. Op die manier kan zo snel mogelijk een visum worden verleend aan de afgestudeerden met een diploma van gegradueerde hoger beroepsonderwijs Verpleegkunde.

De FOD Volksgezondheid zal dat, in overleg met het kabinet van minister Onkelinx, gedetailleerd uitwerken, zodat de betrokken afgestudeerden zo snel mogelijk in het werkveld kunnen stappen. De FOD Volksgezondheid heeft al een omzendbrief gestuurd naar de provinciale geneeskundige commissies, om de afgesproken oplossing mee te delen. Het gaat over de omzendbrief ICM/CMP/2010/01. Ik heb die brief hier trouwens bij me. Voor een definitieve oplossing is een wijziging nodig van KB 78 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen. Er is dus een oplossing gevonden voor dit probleem en aan de voorzitters van de geneeskundige commissies meegedeeld door minister Onkelinx. Directeur-generaal Michel Van Hoegaerden heeft dat namens de minister ondertekend.

Ik ben het er verder mee eens dat er twee kanalen moeten zijn. Ik heb het daar ook al over gehad met minister Vandeuren. We zullen samen bekijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat zo veel mogelijk mensen ervoor kiezen om verpleegkundige te worden en die studie met succes kunnen afronden. Hij is ook onrechtstreeks betrokken en geïnteresseerd in de kwestie. Ik blijf dus dezelfde opties verdedigen.

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil u ook aansporen om nauwgezet te volgen dat die structurele oplossing, dus de wijziging aan het KB, tijdig zou gebeuren en dat er tijdig over zou worden gecommuniceerd.

Minister Pascal Smet: Er is al gecommuniceerd. Er is een omzendbrief, die geldt. In die omzendbrief wordt eigenlijk gezegd dat die regeling moet worden toegepast en dat de wettelijke basis nadien volgt. Ik kan de vraagstellers daarvan een kopie bezorgen.

Mevrouw Sabine Poleyn: Eventueel, ja. Ik ben ook blij dat u zich, samen met minister Vandeurzen, ertoe verbindt te blijven streven naar een breed aanbod van opleidingen tot verpleegkundige. Ik denk wel dat we van her en der nogal wat reacties daarop zullen mogen verwachten. Dat is echter het enige standpunt dat we zeker op dit moment kunnen innemen, gezien de grote nood en behoefte en gezien de tevredenheid van de betrokkenen in de sector.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Minister, ik dank u eveneens. U moet echter weten dat de opleidingen Verpleegkunde knelpuntberoepen zijn. Iedereen weet dat. Zelf heb ik drie dochters en geen van hen wil verpleegkundige worden. Het is een knelpuntberoep.

Minister Pascal Smet: We weten het.

De heer Boudewijn Bouckaert: Met ook steeds meer mensen uit het buitenland.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Kijken we maar naar de nachtdiensten op een afdeling als Geriatrie.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, ik heb een bijkomende vraag. Mevrouw Poleyn vroeg of het probleem enkel bij deze hbo5-opleiding rijst. Waarop baseert u zich om te stellen dat het probleem enkel daar rijst? Er zijn immers nogal wat hbo5-opleidingen uit het volwassenenonderwijs waarmee misschien toch ook wel een probleem is. Momenteel heb ik totaal geen zicht op alle opleidingen en de beroepen waartoe ze leiden, en de vraag of ze eventueel ook in een moeilijke situatie terechtkomen. U hebt daar wellicht informatie over.

Minister Pascal Smet: Ik had het vooral over de provinciale geneeskundige commissies. Met hen hebben we maar één probleem, en dat is met dit. Dat is een nuance.

Mevrouw Kathleen Helsen: Dan moet dit probleem toch worden gevolgd. Eigenlijk moeten we de problemen voor zijn. Waarschijnlijk zullen er nog wel opleidingen zijn die leiden tot een diploma dat eigenlijk niet wordt gevalideerd op de arbeidsmarkt.

Minister Pascal Smet: Ik wil tot slot minister Onkelinx danken. We hebben onmiddellijk contact opgenomen en ze heeft onmiddellijk haar verantwoordelijkheid genomen.

Mevrouw Sabine Poleyn: We zullen het haar zeggen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de programmatiestop in het deeltijds kunstonderwijs

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Voorzitter, minister, geachte leden, in verscheidene hoeken van Vlaanderen werd uitgekeken naar een uitbreiding of inrichting van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs. In mijn eigen regio heb ik bijvoorbeeld weet van de plannen voor de oprichting van een filiaal van het conservatorium van Mechelen in de gemeente Haacht. Dat was initieel gepland voor 1 september van dit jaar.

Het gemeentebestuur van Haacht moest de muzikliefhebbers ontgoochelen. Voor de schooljaren 2010-2011 en 2011-2012 werd immers een programmatiestop doorgevoerd, als

gevolg van de lineaire besparingen van de huidige Vlaamse Regering en in afwachting van een geplande hervorming van het deeltijds kunstonderwijs. De gemeente Haacht zag zich genoodzaakt de plannen uit te stellen en nog geen officiële aanvraag in te dienen.

Een gelijkaardige problematiek zien we in Kampenhout, waar werd gedacht aan een eventuele uitbreiding van het recent opgerichte filiaal Muziek en Woord met Beeldende Kunst. Waarschijnlijk laten zich ook nog gelijkaardige gevolgen van de Vlaamse besparingen in meer gemeenten voelen. Tijdens de begrotingsbesprekingen in de commissie gaf u echter aan dat de programmatiestop voor het lopende en het volgende schooljaar niet absoluut is, en dat in uitzonderlijke gevallen een afwijking kan worden toegestaan, zoals bij het uitbouwen van een derde graad boven op een reeds bestaande tweede graad, zodat de studiecontinuïteit van leerlingen binnen dezelfde instelling en opleiding gegarandeerd is, bij het toekennen van een veiligheidsopleiding enzovoort.

Minister, aan de hand van welke concrete criteria zult u toetsen of er een afwijking kan worden toegestaan op de programmatiestop voor het deeltijds kunstonderwijs? Kan er, meer specifiek, een afwijking worden gekregen voor de oprichting van een nieuw filiaal van een conservatorium van een gemeente, die door de gemeenteraden van beide gemeenten wordt gesteund en die wordt geruggensteund door een voldoende groot rekruteringspotentieel? Daarmee bedoel ik leerlingen. Kan er meer specifiek een afwijking worden verkregen voor de uitbreiding van een filiaal van een academie waar bijvoorbeeld al Muziek en Woord wordt onderwezen, met een richting Beeldende Kunst? Hebt u weet van nog andere initiatieven dan de aangehaalde in Haacht en Kampenhout die door de programmatiestop in de kiem worden gesmoord? Zo ja, welke? Hoeveel initiatieven hebben totnogtoe een afwijking op de programmatiestop aangevraagd en verkregen? Zal de programmatiestop in het deeltijdse kunstonderwijs volgens u een nadelig effect hebben op de algemene ontwikkeling en door groei van het artistieke en muzikale talent in Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik sluit me graag aan bij deze vraag, die mij ten zeerste verheugt. Er bestond namelijk enige onduidelijkheid. Ik had ook gehoord dat u bij de bespreking van de beleidsnota zei dat er afwijkingen kunnen zijn op die programmatiestop, specifiek voor het deeltijds kunstonderwijs. Nadien is mij dat niet meer zo duidelijk geworden. Maar u hebt dat hier inderdaad zo gezegd. Ik ben blij dat mevrouw De Vroe dat heeft teruggevonden.

Ik wil aansluitend nog een eenvoudiger casus voorleggen, waarbij een eerste en een tweede graad indertijd voor het eerst zijn opgericht, en men aansluitend een derde graad in dezelfde richting wou oprichten, maar dat kan niet met zo'n programmatiestop. Zou dat eventueel ook onder die uitzonderingen kunnen vallen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, er is inderdaad een klein misverstand ontstaan bij de bespreking van de beleidsnota. Het is nog iets genuanceerder, ik zal het u uitleggen. Er is inderdaad een programmatiestop voor het deeltijds kunstonderwijs (dko). Dat houdt in dat in de schooljaren 2010-2011 en 2011-2012 geen instellingen, filialen, studierichtingen en hogere graden kunnen worden geprogrammeerd. Dat staat in artikel 49 en 50 van het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2010. De mogelijkheid tot afwijking van die bepalingen is niet in de decreetstekst ingeschreven. Ook voor het secundair onderwijs geldt een programmatiestop, maar daar zijn wel afwijkingen mogelijk.

In mijn toelichting bij dat decreet in dit parlement heb ik de programmatiestops in het secundair en het deeltijds kunstonderwijs in één beweging toegelicht. Wellicht is daardoor enige verwarring ontstaan, waarbij u naar analogie van de afwijkingen voor de derde graad in het secundair onderwijs ook afwijkingen mogelijk ziet voor de hogere graad in het dko. Maar dat is, zoals gezegd, niet het geval.

Dat betekent, voor alle duidelijkheid, dat een filiaal waar al Muziek en Woordkunst wordt onderwezen, de komende schooljaren geen beeldende kunst kan worden onderwezen met middelen van de Vlaamse overheid. In een filiaal kan een schoolbestuur zonder programmatieaanvraag enkel studierichtingen aanbieden die al in de hoofdschool bestaan, zo niet moet het de programmatie van een studierichting aanvragen, wat door de programmatiestop tijdelijk onmogelijk gemaakt wordt. Als er dus in de hoofdschool een richting bestaat die nog niet in een filiaal wordt aangeboden, kan dat wel, voor zover het in de hoofdschool wel bestaat. In die zin is de programmatiestop dus niet absoluut.

Een filiaal Muziek en Woordkunst kan dus enkel Beeldende Kunst organiseren als er ook Beeldende Kunst is in de hoofdinstelling. Dat impliceert dat die hoofdinstelling een kunst-academie is met zowel de studierichtingen Muziek, Woordkunst als Beeldende Kunst. Er zijn op dit ogenblik drie dergelijke academies, namelijk in Geraardsbergen, Knokke en Ronse.

De laatste jaren ontvingen het kabinet en de administratie Onderwijs elk jaar ongeveer vijf aanvragen voor de programmatie van filialen en één voor een studierichting, waarvan de meerderheid werd toegestaan. Je kunt er dus van uitgaan dat de komende twee schooljaren een vijf- à tiental potentiële programmaties niet kunnen opstarten door de programmatiestop.

Het nadelige effect op de algemene ontwikkeling en doorgroei van het artistieke en muzikale talent in Vlaanderen lijkt mij eerder beperkt, en wel om twee redenen. Ten eerste is het dko al vrij goed uitgebouwd en gespreid in Vlaanderen. Iedereen kan binnen een straal van 15 kilometer van zijn woonplaats dko-opleidingen in de Beeldende Kunst en Podiumkunsten terugvinden. Nieuwe programmaties zorgen dan ook voor een stuk voor een ‘comfort-verschuiving’, waarmee ik wil zeggen dat ze een aantal leerlingen de kans geven om nog dichterbij huis les te volgen. Al wil ik niet ontkennen dat dko dichterbij huis ook een motivatie kan zijn voor kansarme en minder mobiele leerlingen om toch de weg naar het dko te vinden.

Ten tweede wil ik erop wijzen dat de programmatiestop tijdelijk is. Hij duurt normaal gezien maar twee schooljaren. Schoolbesturen die nu klaarstaan om een programmatieaanvraag in te dienen, kunnen dat met 2 jaar vertraging doen in 2012. Waarom is dat zo? Omdat we dan rond moeten zijn met de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, ik denk dat het voor de mensen die een filiaal willen starten, echt niet gemakkelijk is om te weten wanneer het wel kan en wanneer niet. In elk geval verschil ik met u van mening dat het nadelige effect beperkt zou zijn. U spreekt over ‘dichterbij huis’ en dergelijke. Ik vind dat toch wel heel belangrijk. U haalt aan dat er vijf à tien aanvragen per jaar niet doorgaan. Ik denk dat dat er meer zullen zijn. Er zijn er immers veel die weet hebben van de programmatiestop, en die hun aanvraag gewoon niet indienen.

U zegt ook dat die mensen over 2 jaar wel geholpen kunnen worden met de oprichting van een nieuw filiaal. Vreest u niet dat er op dat moment erg veel geïnteresseerden zullen zijn voor de oprichting van een nieuw filiaal? Het stapelt zich immers almaar op. Vreest u niet dat u dan opnieuw mensen teleur zult moeten stellen, bijvoorbeeld om dat er een beperkt budget zou zijn? Ik hoop dat u op dat moment alle nieuwe aanvraagde filialen ook in aanmerking zult nemen. Ik hoop dat u mij daar nu ook een positief antwoord op kunt geven.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik dank u voor de verduidelijking. Het is natuurlijk wel spijtig dat het zo is moeten lopen, want het heeft wel wat verwarring gecreëerd op het veld. Ik begrijp ook wel dat wat u hier zegt, geen juridische gevolgen heeft, of toch veel minder dan het decreet zelf. Uiteindelijk is het het decreet dat geldt, en daar staat het niet in.

Ik betwist uw argumentatie dat er geen probleem is. Er zijn waarschijnlijk geregeld aanvragen voor een soort dubbelaanbod, maar dan in een filiaal of ergens op een andere plaats, om aan de grote interesse te kunnen beantwoorden. Maar in de concrete situatie die ik ken, in Harelbeke, gaat het gewoon over een doorstroming. De eerste en tweede graad werden voor het eerst ingericht. Men was nu met die generatie bijna aan het einde van de tweede graad, en

dus wou men nu een derde graad beginnen in te richten. Dat is een opleiding die alleen maar in de hoofdinstelling van het plaatselijke dko wordt georganiseerd. Er is dus geen parallel dichtbij. Daar is het dus echt jammer dat men zal moeten stoppen na de tweede graad, of twee jaar wachten en de derde graad pas vanaf 2012 doen.

Ik ben ervan overtuigd dat, mocht u die afwijking toch toestaan, het over een zeer beperkt aantal situaties zou gaan, misschien een tiental. Het is misschien interessant om dat eens uit te zoeken. We hebben natuurlijk gestemd voor besparingen, maar het is toch goed dat er een verduidelijking komt.

Minister Pascal Smet: Ik begrijp dat dat op het terrein niet altijd evident is. De achterliggende redenering die er gemaakt is om het onderscheid te maken, is dat het dko wordt hervormd en dat we daar de komende twee jaren hard aan gaan werken. En met het oog op een hervorming is het beter dat er geen verschuivingen zijn of nieuwe filialen worden opgericht. Er was trouwens eensgezindheid over die redenering.

Ik ben zelf ook in Maasmechelen geweest, waar die vraag ook leefde. Daar komen op een avond 1300 mensen kijken naar wat de leerlingen daar leren en aan de lokale gemeenschap voorstellen. Dat doet men nergens in Vlaanderen na. Ook daar leefde die vraag. Ik besef dit, maar het is een keuze die werd gemaakt. U weet dat besparingen niet altijd gemakkelijke beslissingen inhouden. Ik hoop dat dit binnen twee jaar opgelost is.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik heb niet onmiddellijk een antwoord gekregen op mijn vraag of alle filialen ...

Minister Pascal Smet: Ik kan daar nu niet op antwoorden omdat het afhankelijk is van de hervorming en de richting die we zullen uitgaan.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, los van het nieuwe decreet en het nieuwe landschap dko wil ik toch suggereren om voor de doorstroomrichtingen eens te onderzoeken over hoeveel of hoe weinig het gaat, wat het zou kosten om het toch toe te laten en op korte termijn mogelijk te maken. Het heeft echt onduidelijkheid gecreëerd op het veld, zeker omdat het voor het andere onderwijs wel kan dat er afwijkingen zijn op basis van die filosofie. Ik zou u willen vragen om toch de moeite te doen om dat eens te bekijken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de NT2-wachtlijsten (Nederlands Tweede Taal)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, we hebben dit punt een paar weken geleden al aangesneden in de plenaire vergadering. Ik had toen een heel concrete vraag gesteld waarop ik geen antwoord heb gekregen, vandaar dat ik ze opnieuw en een beetje uitgebreider stel – een vraag om uitleg biedt me daartoe immers de gelegenheid.

Het probleem datesignaleerd was, was de wachtlijst voor Nederlands Tweede Taal (NT2). Meer dan 3000 aanvragers zouden op een wachtlijst staan en u hebt daarover verklaard dat dat het gevolg is van de federale regularisatiecampagne. Mijn punt was dat die regularisatiecampagne op dit moment waarschijnlijk nog niet de verklaring is voor deze lange wachtlijst. Ik had daaraan de suggestie gekoppeld dat het misschien beter zou zijn om ons voor te bereiden op een toename van vragen NT2 als gevolg van die regularisatiecampagne. De inschatting had anders moeten zijn: het is niet zozeer een verklaring, maar veel meer een stimulans om ons voor te bereiden op een toename in de vraag die er nog zal komen.

U hebt toen terecht verwezen naar een aantal mogelijke efficiëntiewinsten die kunnen worden geboekt om het probleem gedeeltelijk aan te pakken, maar ik vrees dat ze niet zullen volstaan. In het kader van die efficiëntiewinst is er natuurlijk de vraag wat er dan juist kan gebeuren om het efficiënter te maken. Waarschijnlijk zijn er een aantal mismatches tussen het aantal aanboduren aan de ene kant en het aantal aanvraaguren aan de andere kant. Als mogelijke verklaringen daarvoor denk ik aan een werksituatie, aan werkuren waaraan men gekoppeld is, of aan kinderopvang die men niet vindt. Misschien kunt u vanuit uw informatie meer duidelijkheid verschaffen over waar die efficiëntiewinsten kunnen worden geboekt en over hoe vraag en aanbod beter op elkaar kunnen worden afgestemd.

Minister, ik had u graag vier vragen gesteld. Op welk niveau situeren de wachtlijsten zich? Ik veronderstel dat dit vooral bij de basiseducatie het geval is, maar ik heb er eigenlijk geen goed zicht op en ik heb er zeker geen cijfers over. Misschien kunt u dat beter opsplitsen tussen de basiseducatie, het voortgezet onderwijs en het universitaire niveau, waar ik vermoed dat de problemen minder nijpend zijn. Waarop hebt u zich eigenlijk gebaseerd om te verklaren in de media dat het probleem nu wordt verklaard door die regularisatiecampagne? Dit was ook de basis van mijn actuele vraag. Welke maatregelen neemt u om een mogelijke toename van de vraag naar cursussen Nederlands als gevolg van de regularisatiecampagne, voor te bereiden? In welke mate is het niet gebruiken van de leraarsuren te verklaren door een mismatch tussen vraag en aanbod en welke maatregelen kunt u nemen om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, ik sluit me heel graag aan bij de vraag van de heer Kennes. Vanuit het regeerakkoord hebben ook wij gesteld dat het aanbod NT2 behoeftedekkend moet zijn. Het is natuurlijk op zich positief dat de vraag naar NT2 zo enorm groot is, maar dan moet het aanbod die vraag natuurlijk kunnen volgen. We hebben hier al vaak over gedebatteerd en de bestaande wachtlijsten moeten zo snel mogelijk weggewerkt kunnen worden.

Wanneer u spreekt van efficiëntiewinsten door de uren over te hevelen, door de leraarsuren anders te verdelen, dan is dat natuurlijk wel in orde, maar dat zal waarschijnlijk niet voldoende zijn. De extra vraag dateert al van voor de regularisatiedossiers. Er waren al wachtlijsten bekend voor de grote golf gekomen is. Wij vermoeden dan ook dat dit geen tijdelijk probleem is, maar dat er een meer structurele oplossing moet komen.

Ik zou u dus willen vragen wat u voorstelt om zo vlug mogelijk zo efficiënt mogelijk aan die toestroom in de wachtlijsten tegemoet te komen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, ook ik heb het hier al vaker over gehad, onder meer in een actuele vraag. Ik ben normaal een heel goedgelovig iemand, ik ga er altijd van uit dat mensen de beste bedoelingen hebben, maar in dezen twijfel ik echt ook. U gaat ervan uit en u blijft beweren dat u in een behoeftedekkend aanbod wilt blijven voorzien – en dat moet u ook doen. Ik denk dat u er ook van uitgaat dat u in een aanbod wilt voorzien dat beantwoordt aan de specifieke noden van specifieke groepen. U wilt in lessen blijven voorzien overdag, maar ook 's avonds en u wilt ze niet allemaal op één centrale plaats aanbieden. U wilt een antwoord blijven geven op de verschillende noden.

Ik geloof echt niet dat u met het verschuiven van uren, het probleem van het gigantische tekort van 3000 plaatsen zult kunnen oplossen. U moet mij echt eens uitleggen hoe u kunt blijven volhouden dat er geen structureel tekort is en hoe u het probleem zult kunnen oplossen door het verschuiven van die uren. Ik heb dat nooit goed begrepen. Ik heb dat bij de vorige actuele vraag ook al gevraagd en ik sluit me dus volledig aan bij de vraag van de heer Kennes.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik sluit me ook aan bij de vraag van de heer Kennes, zoals ik ook heb gedaan in de plenaire vergadering. Ik wil er toch op wijzen dat indien het uitbreiden van de wachtlijsten het gevolg is van de regularisatiecampagne, we te maken hebben met een probleem van het zogenaamde samenwerkingsfederalisme. Er is een beleid op federaal niveau dat leidt tot een kostenafwenteling op Vlaams niveau. Ik zou niet zo ver gaan om een belangenconflict op te werpen – dat hebben we al gedaan, ook om andere redenen –, maar het is toch iets dat op het niveau van het overleg tussen de federale regering en de Vlaamse Regering moet worden besproken aangezien we misschien met een afwentelingseffect zitten. Of dat het geval is, zal blijken uit het antwoord op de vraag van de heer Kennes.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik meende dat ik tijdens de plenaire vergadering wel op alles had geantwoord. Het is misschien interessant om de Handelingen te lezen, want ik heb heel gedetailleerde cijfers gegeven.

De heer Ward Kennes: Ik heb die gelezen, minister, en er werd duidelijk op een aantal vragen niet geantwoord.

Minister Pascal Smet: Ik zal u antwoorden en u dadelijk vertellen welke vragen niet beantwoord worden. Het is al de derde keer dat we hierover praten. Ik wil voor de derde keer antwoorden en u ook uitleggen waarom we in deze tijden voorzichtig moeten zijn om met nieuw geld te komen. Ik garandeer u dat als we zeggen dat we nieuw geld geven, we veel wachtlijsten zullen krijgen, dat is iets dat iedereen in de sector zegt. Ik weet dat ook minister Muyters heel voorzichtig reageert als gevraagd wordt om die piste te bewandelen. Ik ben een loyaal iemand en we hebben bij de regeringsvorming afgesproken dat we zullen bekijken hoe we de geldmiddelen zo efficiënt mogelijk kunnen uitgeven. Uiteraard betwist niemand dat mensen die Nederlands moeten leren, ook Nederlands moeten kunnen leren, dat is de logica der dingen.

Mijn administratie heeft onderzoek verricht naar de wachtlijsten. Daaruit blijkt dat het probleem zich vooral in de stad Antwerpen situeert en dan nog uitsluitend in het centrum voor basiseducatie. In november werd een wachtlijstbevraging uitgevoerd. Daaruit bleek dat er in het centrum voor basiseducatie Antwerpen 2.025 kandidaat-cursisten aangemeld waren en niet onmiddellijk konden starten. Er waren toen ook 995 cursisten voor een centrum voor volwassenenonderwijs op de wachtlijst. Na de start van het nieuwe semester meldt het Huis van het Nederlands Antwerpen enkel nog problemen in het Antwerpse centrum voor basiseducatie. In de rest van Vlaanderen bereikten de opleidingen van de centra voor basiseducatie hun maximale capaciteit, maar is er nog geen sprake van problematische wachtlijsten. Bij de centra voor volwassenenonderwijs stellen zich geen problemen.

Het ontstaan van de wachtlijsten kan verschillende oorzaken hebben. Er is geen feitelijk onderzoek gebeurd naar de concrete oorzaak, maar we hebben toch belangrijke indicaties. Zo geven alle betrokken instanties aan – de centra, het Huis van het Nederlands, het OCMW en de stadsdiensten – dat de regularisatiecampagne voor een sterk verhoogde instroom van cursisten in de opleidingen Nederlands Tweede Taal heeft gezorgd. Dat is ook logisch gelet op het feit dat het hebben van een studiebewijs Nederlands Tweede Taal als bewijs kan worden ingebracht om een duurzame lokale verankering in België aan te tonen. Het kunnen aantonen van die duurzame lokale verankering is voor bepaalde groepen van vreemdelingen een van de vereiste criteria om in aanmerking te kunnen komen voor regularisatie.

Mijn administratie zegt dat de sector volwassenenonderwijs over voldoende middelen beschikt om een behoeftedekkend aanbod Nederlands Tweede Taal te realiseren in Vlaanderen. Een analyse van het aanbod in de centra voor volwassenenonderwijs heeft aangetoond dat vorig schooljaar veel leraarsuren niet of niet efficiënt werden aangewend. De centra ontvangen op basis van het aantal geleverde onderwijsprestaties in een bepaalde

referteperiode een pakket aan leraarsuren voor het volledige schooljaar. De centra zijn vrij deze leraarsuren aan te wenden voor de opleidingen waarvoor ze onderwijsbevoegdheid hebben. Ik wil samen met de onderwijsverstrekkers op basis van vrijwilligheid de nodige afspraken maken om tot een betere aanwending van de beschikbare middelen te komen, om Nederlands als tweede taal te organiseren. Wanneer er geen afspraken komen, zal ik in dwingende maatregelen voorzien. Dat is de afspraak die in de regering is gemaakt. Ik heb intussen de onderwijskoepels gesproken. Ze erkennen dat er een betere aanwending van de middelen kan komen en zijn ook bereid dat te organiseren.

We zullen ook een aantal drempels in de regelgeving wegnemen die het mogelijk maken om de bestaande middelen efficiënter aan te wenden. Zo staan in het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XX voorstellen om het mogelijk te maken dat centra vlotter leraarsuren naar andere centra kunnen overhevelen in het geval er zich een wachtlijst voor NT2 voordoet. Nu geldt er een beperking op het aantal over te hevelen uren van 2 percent. Ook zal ik het mogelijk maken dat centra voor volwassenenonderwijs tijdelijk het aanbod van de centra voor basiseducatie organiseren. Deze maatregelen zullen een duidelijk effect hebben vanaf de start van het volgende schooljaar.

Als we op dat moment vaststellen dat er nog problemen met de wachtlijsten zijn, dan zal de minister van Financiën en Begroting extra middelen ter beschikking moeten stellen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, ik stel vast dat het gaat over informatie die u hebt gekregen – wat u zelf ook zegt – maar dat er geen echt onderzoek is gebeurd. Mijn ongerustheid is dat er, als gevolg van het erkennen van nieuwe regularisaties, een nieuwe instroom zal zijn voor de lessen Nederlands Tweede Taal. Ik denk dat we ons daar op moeten voorbereiden.

Ik heb twee maatregelen onthouden die u zult nemen om een betere afstemming te doen. CVO's kunnen worden ingeschakeld voor de taak van de CBE's. U gaat hen de kans geven mee een rol te spelen. En u gaat het mogelijk maken dat er meer uren kunnen worden overgeheveld. Ik hoop dat men met deze twee concrete maatregelen een deel van het probleem kan aanpakken. Anders zijn er andere dingen nodig.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, het spijt me u te moeten melden dat u verkeerd werd ingelicht. U spreekt van een probleem in Antwerpen. U zegt dat in andere centra het maximum is bereikt. Ik zou u toch aanraden om eens zelf de telefoon te nemen en contact op te nemen met bijvoorbeeld het Centrum voor Basiseducatie Mechelen en te informeren wanneer u kunt instappen in een cursus. Ik kan u melden dat mensen die zich in Mechelen hebben ingeschreven in begin januari, tot september moeten wachten om te starten.

Ik stel dus voor dat u het nog eens beter onderzoekt, want naar mijn mening klopt uw informatie niet.

U haalde ook aan: “Nieuw geld zijn nieuwe wachtlijsten.” Ik snap dat niet zo goed en ik ben van mening dat u zo snel mogelijk in bijkomende financiële middelen moet voorzien om de wachtlijsten weg te werken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik ben misschien iets minder goedgegelovig dan collega Meuleman, want ik schrok dat er volgens uw informatie enkel een problematische wachtlijst in Antwerpen zou zijn. In november was er al een wachtlijst van een jaar in basiseducatie Kempen. Ik denk dat u de gegevens nog eens moet verifiëren. Een wachtlijst van een jaar in de Kempen is niet niks.

U zegt dat u gaat toezien op een efficiëntere aanwending van de middelen en eventueel gaat schuiven met middelen. Ik vind dat positief, maar ik denk dat we zeer goed moeten afwachten, bewaken en bijsturen wanneer het nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, de Kempense parlementsleden waren uitgenodigd door het CBE. Collega Celis heeft terecht aangehaald dat er ook daar een probleem is. Men heeft ons erop gewezen dat het ook te maken heeft met het feit dat het decreet Basiseducatie niet volledig wordt uitgevoerd. Het heeft te maken met een artikel uit het decreet, dat zegt dat er in een zekere groei voor basiseducatie wordt voorzien, maar dat niet wordt uitgevoerd. Ook voor ICT-cursussen is er een enorme wachtlijst. Als ze de groei die in het decreet is opgenomen, kunnen realiseren, dan zou het probleem al kleiner zijn.

Het is dus belangrijk dat er uitvoering wordt gegeven aan de decreten die we hier goedkeuren zodat de centra hun opdracht ook kunnen uitvoeren. Ze wachten op de besluiten die nog moeten komen en op de engagementen van de regering als uitvoering van het decreet.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, ik begrijp dat u eerst zult proberen om efficiëntiewinst te boeken. U zult dan nagaan of er nog problemen zijn en eventueel middelen bij zoeken.

Wat belangrijk is, is de tijdspanne. Mevrouw De Vroe heeft de lange wachttijd tussen aanvraag en start al aangehaald. We zijn steeds langer aan het wachten. Ik denk dat dit een gevaar inhoudt. Het is belangrijk dat mensen die als nieuwkomer aankomen, zeer snel kunnen beginnen met het leren van Nederlands, voor hun motivatie en voor hun integratie. Ze zijn immers ook nog niet aan het werk. Dat wordt ook gezegd door het Huis van het Nederlands en door de instellingen zelf.

Ik vrees dat u een probleem aan het creëren bent, maar ik hoop dat u het toch snel zult kunnen oplossen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de financiering van de bachelor-na-bacheloropleidingen buitengewoon onderwijs, zorgverbreding en remediërend leren

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Het Financieringsdecreet hoger onderwijs van vorige legislatuur regelde ook de specifieke financiering voor de bachelor-na-bacheloropleidingen. Ik wil heel specifiek een vraag stellen over de banaba's buitengewoon onderwijs, zorgverbreding en remediërend leren. Zij spelen een belangrijke rol in het beleidsdomein Onderwijs.

In artikel 19 van het decreet staat dat het instellingsbestuur voor 1 januari 2010 bij de Erkenningscommissie een aanvraag indient wanneer zij een volledige financiering voor die opleiding wil krijgen. De Erkenningscommissie bepaalt de vorm en de inhoud van het dossier dat bij de aanvraag gevoegd moet worden en maakt haar voorstel van lijst bekend ten laatste op 1 juni 2010.

Op het moment dat ik mijn vraag indiende, was het al februari. Intussen is het begin maart 2010. We stellen vast dat de instellingen van de banaba's van de Erkenningscommissie geen richtlijnen ontvangen over de vorm en de inhoud van hun dossier voor de aanvraag van een volledige financiering. Dat is een groot probleem voor deze opleidingen, en dat op een

moment dat daar grote vraag naar is op het werkveld. De vraag naar zorg binnen het gewoon en buitengewoon onderwijs is immers groot. Alle onderzoeken en voorspellingen wijzen erop dat die vraag in de toekomst enkel nog zal toenemen.

Een ander element dat het voor die instellingen moeilijk maakt op financieel vlak, is dat het studiegeld dat hogescholen in deze opleidingen van hun studenten mogen vragen, nu nog gelimiteerd is door de regeling van het Structuurdecreet. Dat is een bijkomende beperking.

Toen dat probleem tijdens de vorige legislatuur aan bod kwam, liet de toenmalige minister van Onderwijs weten dat hij liet onderzoeken via welke eventuele andere kanalen die volledige financiering zou kunnen worden gerealiseerd. Hij redeneerde dat er een opleg van 50 percent zou moeten gebeuren door het afnemend veld.

Dat onderzoek zou worden opgenomen in het dossier over de leezorg, waarin het verder zou worden uitgewerkt. Aangezien dat onderzoek nog niet af is, zitten de instellingen vandaag met het probleem dat zij geen enkele stap vooruit kunnen zetten. De financiële mogelijkheden vormen een steeds groter probleem om die banaba's blijvend te kunnen aanbieden.

Minister, hoe komt het dat de Erkenningscommissie nog niet heeft duidelijk gemaakt hoe de inhoud en de vorm van het dossier er moeten uitzien zodat iedereen aan de slag kan? Wat zijn de gevolgen daarvan?

Hebt u al laten nagaan of er mogelijkheden zijn voor een soepelere benadering van het studiegeld zodat ook via die weg andere middelen kunnen worden gegenereerd om die opleidingen te financieren?

Als de volledige financiering van die banaba's gekoppeld blijft aan het dossier van de leezorg, wanneer kan de volledige financiering dan gerealiseerd worden?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Artikel 19 van het Financieringsdecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering vanaf het begrotingsjaar 2011 een bedrag van ten hoogste 1 percent kan voorafnemen van het bedrag van de totale werkingsuitkering voor de bijkomende financiering van bachelor-na-bacheloropleidingen en voor de financiering van master-na-masteropleidingen. De Erkenningscommissie kan op dit moment dus niets doen.

De Erkenningscommissie kan de regeling niet uitvoeren zolang de regering geen bedrag heeft vastgelegd conform dit artikel. En dat hebben we nog niet gedaan. Dat is trouwens geen nalatigheid. Een voorafname op het werkingsbudget betekent immers dat de universiteiten en de hogescholen dan globaal minder middelen ontvangen voor hun initiële opleidingen en dat er verschuivingen kunnen optreden in de verdeling van de bedragen per instelling.

In een context waarbij we de werkingsuitkeringen voor het hoger onderwijs voor datzelfde begrotingsjaar 2011 noodgedwongen al met 1,27 percent verminderen, lijkt een voorafname niet aangewezen en heeft het weinig zin om de instellingen alvast dossiers te laten indienen. Dat was het standpunt van de Vlaamse Hogescholenraad.

Het studiegeld voor een bachelor-na-bacheloropleiding die voor 50 percent gefinancierd wordt, mag op dit ogenblik maximaal het dubbele bedragen van het gewone studiegeld. Ik heb op dit ogenblik geen plannen om dat te veranderen.

Mijn voorganger heeft inderdaad gezegd dat hij in dezen eigenlijk twee petten droeg, en dat geldt ook voor mij. De ene pet is die van minister verantwoordelijk voor de financiering van het hoger onderwijs, de andere van minister verantwoordelijk voor het afnemend veld van de banaba's in het studiegebied Onderwijs. Dat lijkt een wat kunstmatig onderscheid, maar dat is het niet. Bij de banaba's in bijvoorbeeld het studiegebied Gezondheidszorg is het, naargelang de situatie, ofwel Vlaams minister Vandeuren ofwel federaal minister Onkelinx die de pet draagt van minister verantwoordelijk voor het afnemend veld. Vanuit die bevoegdheid en vanuit hun budgetten zouden zij in een bijkomende financiering van die opleidingen kunnen

voorzien als zij dat beleidsmatig interessant vinden – net zoals de Vlaamse minister van Mobiliteit dat indertijd voor de opleiding in de verkeerskunde en de minister van Toerisme dat voor de master in het toerisme gedaan heeft.

Met dit beeld wil ik u aantonen dat de band met het afnemend veld die in het geval van de onderwijs-banaba's buitengewoon onderwijs, zorgverbreding en remediërend leren specifiek past in het geheel van het dossier leezorg, wel degelijk relevant is en dat daar een mogelijke en logische oplossing voor de aanvullende financiering kan zitten.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er blijft echter een onduidelijkheid. U zegt dat de Erkenningcommissie op dit moment niet kan starten omdat in de begroting niet is voorzien in de nodige ruimte om van start te gaan. In het decreet staat echter dat het instellingsbestuur voor 1 januari 2010 bij de Erkenningcommissie een aanvraag indient.

Minister Pascal Smet: Wij kunnen een voorafname doen. Zolang we dat niet doen, heeft het geen zin.

Mevrouw Kathleen Helsen: Eigenlijk heeft dit niet onmiddellijk grote gevolgen voor de instellingen tijdens de volgende periode.

Minister Pascal Smet: U begrijpt de redenering waarom we dat niet doen? In 2011 besparen we 1,27 percent. Als we dan een voorafname doen van 1 percent, dan betekent dat voor de initiële opleiding een verschuiving. Zij doen dat niet in de huidige context.

De collega's die het beleidsmatig interessant vinden, kunnen wel geld uittrekken zoals dat al is gebeurd voor toerisme en mobiliteit.

Mevrouw Kathleen Helsen: U zegt dat u duidelijk de link wilt leggen met het leezorg-dossier om dat vanuit Onderwijs in het kader van deze opleiding toe te passen. U zegt dat u daarmee bezig bent. U maakt me wel nieuwsgierig. Wanneer kunnen we het resultaat daarvan verwachten?

Minister Pascal Smet: We moeten in het leven altijd een beetje mysterie behouden. We zijn ermee bezig. Intern zijn we min of meer klaar. We moeten nog overleggen met de onderwijskoepels en de andere betrokkenen. We weten welke richting we willen en kunnen uitgaan. Dit moet echter nog worden afgetoetst met alle betrokkenen. Als dat is gebeurd, kunnen we een verdere timing vastleggen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het verbeteren van de studie-oriëntering en de eventuele invoering van een niet-bindende oriënteringsproef

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de slaagcijfers in het hoger onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Dank u, voorzitter. Wij kunnen daar inderdaad niet over zwijgen en daarom hebben wij over die niet-bindende oriënteringsproef nog maar eens een vraag om uitleg ingediend.

Uit cijfers die mevrouw Kathleen Helsen al eens opvroeg, blijkt dat van de 47.000 studenten die in het schooljaar 2007-2008 een eerste jaar bachelor in het hoger onderwijs aanvatten, slechts 40 percent alle 60 studiepunten behaalde, zodat ze naar het tweede leerjaar konden zonder dat ze nog vakken van het eerste jaar moesten afleggen. Als we eventjes in de tijd

teruggaan, zien we dat dat cijfer in 2004-2005 nog 50 percent was. Het is dus met 10 percent gedaald.

Dat zijn verontrustende cijfers, en ze geven aan dat de doorstroom van studenten uit het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs vandaag nog verre van optimaal is. Veel studenten weten blijkbaar niet goed waaraan ze beginnen bij de aanvang van hun hogere studies. Dat is jammer voor de studenten maar ook voor de ouders, die vaak moeten opdraaien voor de studie- en huisvestingskosten van zoon- of dochterlief. Bovendien leidt dit ertoe dat schaarse overheidsmiddelen niet efficiënt besteed worden. We moeten ons dan ook afvragen hoe we ervoor kunnen zorgen dat jongeren de juiste studiekeuze maken. In dat kader pleit de Vlaamse Vereniging van Studenten voor de invoering van een niet-bindende oriënteringsproef waarmee men kan peilen naar de competenties en interesses van de studenten. Dit kan hen helpen bij hun studiekeuze. Daarover is een artikel verschenen in De Morgen van 9 februari 2010. Ook de meeste universiteiten zijn wel te vinden voor een dergelijke proef.

Deze thematiek kwam al in het lang en het breed aan bod tijdens de plenaire vergadering van 14 oktober 2009. Minister, u uitte toen de vrees dat dergelijke oriënteringsproeven de democratisering van ons hoger onderwijs zouden ondermijnen. We delen uw bekommernis over een democratische toegang tot ons hogeronderwijslandschap, maar we denken niet dat die in het gedrang komt. Het gaat immers om een niet-bindende proef, die tot doel heeft te adviseren en niet te selecteren. In ideale omstandigheden zou een student die uit het secundair onderwijs komt, inderdaad moeten weten wat hij kan en niet kan, en zou hij zelfs in staat moeten zijn een goede studiekeuze te maken. De recente slaagcijfers tonen echter aan dat dit zeker niet altijd het geval is. Het verbeteren van de studieoriëntering is zeker een prioriteit, en een oriënteringsproef kan daarbij een nuttig instrument zijn. Niets belet overigens dat deze proef al wordt geïntegreerd in het studiekeuzeproces van het secundair onderwijs.

Minister, ik heb naar aanleiding van deze problematiek een aantal bijkomende vragen. Bent u van plan om de haalbaarheid van dergelijke oriënteringsproeven te onderzoeken, geconfronteerd met de erg lage slaagpercentages en de vraag van de studenten en de onderwijsinstellingen? Aan welke andere maatregelen denkt u misschien nog om de studieoriëntering in het algemeen toch nog te kunnen verbeteren?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dank u, voorzitter. Ik heb een gelijkaardige bezorgdheid als mevrouw Celis, maar ik wil eerst en vooral focussen op de cijfers zelf van de geslaagde studenten.

Het decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs had, in uitvoering van de Bolognaverklaring, meer maatwerk bij studiekeuze en meer overstapmogelijkheden als doelstellingen. Een grotere en succesvollere participatie van meer jongeren aan het hoger onderwijs zou het resultaat moeten zijn, met andere woorden een grotere democratisering. Sinds dit decreet spreekt men niet meer in termen van ‘geslaagd zijn’ maar in termen van ‘verworven credits’. Volgens het document ‘Studiesucces generatiestudenten in 2007-2008’ is er sprake van een studiesucces van 61 percent. Daarmee bedoelt men dat de gemiddelde generatiestudent slaagt voor 61 percent van de opgenomen studiepunten. Maar slechts 40 percent van de generatiestudenten slaagde voor alle opgenomen studiepunten. Andere bronnen spreken over onrustwekkend lage slaagcijfers in het eerste jaar bachelor. Een feitelijke studieduurverlenging zou daarvan het gevolg zijn.

Het is de taak van het beleid om deze nieuwe onderwijsorganisatie te evalueren en voortdurend te monitoren. Adviezen vanuit de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) moeten uiteraard de nodige aandacht krijgen. Ik denk in dit verband toch ook wel aan de niet-bindende maar verplichte oriënteringsproef na het secundair onderwijs. Dat lijkt een interessante piste om

beter te kunnen kiezen. Ik denk natuurlijk ook aan een goede trajectbegeleiding in het secundair onderwijs en een verdere trajectbegeleiding in het hoger onderwijs.

Minister, ik heb enkele concrete vragen. Hoe moeten de cijfers juist geïnterpreteerd worden, zeker in vergelijking met het verleden? Dat lijkt mij niet zo evident. Mogen we inderdaad een zuivere studieduurverlenging verwachten, of is dit verhaal genuanceerder? We zien bijvoorbeeld een groot verschil tussen de instellingen. Het zou kunnen zijn dat er andere studenten in het hoger onderwijs terechtkomen in vergelijking met vroeger. Dat kan te maken hebben met een verbreding. Een vertraging in het eerste jaar betekent natuurlijk niet noodzakelijk een vertraging over het geheel van de studieduur. Daar is wat nuance nodig, en wellicht ook een langere periode om te kunnen nuanceren. Zijn er wijzigingen in de instroom van het secundair naar het hoger onderwijs? Zijn er effecten? Zijn die al te zien? Wat is uw standpunt over het recente advies van de Vlor in dit verband? Het is natuurlijk wel een ruim advies. Worden hieraan nu al acties gekoppeld? Of is het te vroeg? Erkent u de problematiek rond “de juiste kansen geven aan elk talent” en wordt hierover een breed gedragen debat in het vooruitzicht gesteld? De talrijke vragen in deze commissie en in het parlement bewijzen toch wel dat dit een bezorgdheid is van veel collega’s. Indien zo’n debat in het vooruitzicht wordt gesteld, worden dan zowel de studiekeuzebegeleiding in het secundair onderwijs als de niet-bindende maar verplichte oriënteringsproef op het einde van het secundair onderwijs en de trajectbegeleiding in het hoger onderwijs op de agenda gezet?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, de wegen van de voorzitter zijn blijkbaar nog steeds ondoordringbaar, althans voor mij want ik had hierover ook een vraag ingediend. Dat deed ik weliswaar een tijdje geleden, dus was misschien de tijdsperiode tussen de actuele vraag in de plenaire vergadering en mijn vraag in de commissie niet groot genoeg.

De voorzitter: Het nieuwe actuele element was de publicatie van de slaagcijfers.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Die waren toen al gekend.

Ik wil toch de gelegenheid aangrijpen om mijn vraag, die ik toen heb ingediend, te stellen. Ik deel de analyse van beide vorige sprekers. Minister, ik ben ook zeer benieuwd naar uw antwoorden op de vragen van mevrouw Vanderpoorten en naar meer cijfers en de interpretatie van die cijfers. Ik ga nog steeds niet akkoord met de oplossing die naar voren wordt geschoven door zowel mevrouw Celis als – impliciet toch – mevrouw Vanderpoorten. Ik wil hier nog eens wijzen op het feit dat zo’n oriënterende maar niet-bindende selectieproef de ogen doet sluiten voor de reële problemen. Het is een symptoombehandeling, die de echte oorzaken niet aanpakt.

Een structurele aanpak is nodig. Vooreerst moeten we ervoor zorgen dat in het secundair onderwijs de voorbereiding op voortgezet onderwijs zeer goed is. Verschillen tussen leerlingen mogen niet meer worden bepaald door sociale afkomst, en de onderwijskeuzes van leerlingen moeten op hun interesses en talenten steunen. Zolang dat niet het geval is en de doorstroming naar bso, tso of hso – wat dan eventueel het al of niet doorstromen naar het hoger onderwijs bepaalt – afhangt van sociale afkomst, lijkt het bijzonder onredelijk om een selectieproef in te voeren.

Ook een niet-bindende selectieproef houdt gevaren in, want een systeem van output-financiering zal er misschien toe leiden dat zo toch een verdoken selectiemechanisme in de toegang tot de universiteiten en hogescholen zal sluipen. U zult het met me eens zijn dat we de democratisering van het hoger onderwijs en de loskoppeling van de sociale afkomst willen realiseren. Vandaar dat ik graag een reactie van de minister zou vernemen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik zal niet in herhaling vallen. Ik hecht erg veel belang aan de aanpak van dit probleem. Ik zou het erg goed vinden als we dit debat ten gronde zouden

voeren. Inmiddels heb ik een concrete vraag: welke onderzoeken worden verricht om het probleem beter in kaart te brengen en welke onderzoeken worden er eventueel gepland?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Voorzitter, ik zou in naam van mevrouw Van Steenberge, die moest vertrekken, er willen op wijzen dat zij die vraag al in oktober 2009 in de commissie heeft ingediend. Gelijkaardige vragen van collega's zijn ook onontvankelijk verklaard. In de bespreking van de beleidsnota is dit thema aan bod gekomen en toen waren we het erover eens om de zaak globaal te bespreken, naar aanleiding van het decreet over de leerlingen-begeleiding.

De heer Boudewijn Bouckaert: Vooreerst wil ik opmerken dat het probleem van een erg hoge instroom die leidt tot heel lage slaagcijfers, zich niet in alle richtingen stelt. Er zijn richtingen waar de instroom beperkt is gebleven en de slaagcijfers hoog zijn. Doorgaans gaat het over richtingen die uitzicht bieden op een job, terwijl richtingen waarover men zich kan afvragen of ze wel uitzicht bieden op een nuttige job een heel hoge instroom kennen. Men moet dus de zaak richting per richting bekijken.

Mevrouw Vanderpoorten heeft gelijk als ze zegt dat men niet mag afgaan op de slaagcijfers van het aantal studenten dat zestig studiepunten heeft behaald. Deliberaties verlopen doorgaans zo dat wanneer een student geslaagd is maar wel slechts één punt te kort komt, men voor het ganse jaar geslaagd is. Een pak studenten zijn geslaagd voor drie, vier of vijf vakken, maar ze combineren die met een vak uit het volgende jaar, en leggen de overblijvende vakken het daaropvolgende jaar af. Relevante vergelijkingen moeten dus gaan over de studieduur en het slaagpercentage van de studenten op het eind van de studies.

Het creditsysteem heeft de zaken dus allemaal iets ingewikkelder gemaakt. Dat belet niet dat men daarin eerlijk moet zijn: er is een selectieproef, en die wordt op het einde van het eerste jaar afgenomen. In de richting waar ik les geef, is ongeveer een derde van de studenten gebuisd met enorm slechte punten. Die studenten worden eigenlijk op het einde van het jaar beoordeeld. We moeten ons dus afvragen of het huidige selectiesysteem, dat zeer duur is – de studenten één jaar aan de universiteit laten studeren – maatschappelijk wel verantwoord is. Moeten we niet gaan naar efficiëntere selectiesystemen bij de aanvang van het eerste jaar? Ik sluit me dus aan bij de vragen van mevrouw Celis en mevrouw Vanderpoorten: moet men niet onderzoeken of een niet-bindende selectieproef haalbaar is?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, het is goed dat er blijvende aandacht is voor de slaagcijfers in het hoger onderwijs. Zoals sommigen al stelden, moeten we het probleem erg genuanceerd bekijken, want het is niet altijd gemakkelijk vergelijkingen tussen verschillende stelsels te maken. Het is juist dat de cijfers al sinds 24 maart 2009 bekend zijn; mevrouw Meuleman heeft op dat punt gelijk.

De gepubliceerde cijfers hebben betrekking op generatiestudenten in het academiejaar 2007-2008. Het betreft studenten die voor het eerst een inschrijving voor een opleiding in het hoger onderwijs namen. Het rapport voor 2008-2009 wordt voorbereid. Bij de berekening van het succes is de verhouding berekend van het aantal studiepunten waarvoor de studenten waren ingeschreven en het totale aantal verworven studiepunten. Slechts 40 percent van de generatiestudenten slaagde voor alle opgenomen studiepunten. Dat is op het eerste gezicht onrustwekkend veel minder dan de 50 percent die in 2004-2005 slaagde.

Maar die 50 percent betreft alle eerstejaarsstudenten, en niet enkel de generatiestudenten. Als we daarmee rekening houden, zakt het cijfer naar 48 percent. Bovendien gaat het over het slagen van volledige jaarpakketten, al dan niet na deliberatie over bepaalde tekorten. Het cijfer voor 2008-2009 gaat daarentegen over slagen voor elk afzonderlijk opleidings-

onderdeel. We moeten na die nuancerings zeker niet met de cijfers tevreden zijn, maar we moeten wel oppassen met vergelijkingen.

De doorstroom van studenten uit het secundair naar het hoger onderwijs is vandaag licht gewijzigd. De eerste cijfers wijzen op een lichte relatieve stijging van zowel het aantal studenten uit het bso – 2 percent hoger dan in het jaar 1999-2000 – als het tso – 1 percent hoger dan in het jaar 1999-2000. Er is een relatieve daling van het aantal studenten uit het hso, maar een stijging van het aantal studenten met een ander diploma secundair onderwijs – uit de Franse Gemeenschap, uit het buitenland of van onbekende oorsprong.

Het is waarschijnlijk dat er effecten zijn, al zijn die – gelet op de cijfers – wellicht eerder marginaal. Studenten uit het aso hebben over het algemeen inderdaad meer slaagkansen in het hoger onderwijs dan studenten die uit het bso komen. Maar er zijn nog significante variabelen: tussen mannelijke en vrouwelijke studenten bijvoorbeeld, of naargelang het feit of een opleiding op een professionele dan wel academische carrière is geöriënteerd. Vooraleer een definitief oordeel uit te spreken over het effect van het Flexibiliseringsdecreet op de gemiddelde duur van de studies, wil ik toch steunen op stabiel en definitief cijfermateriaal. Ik neem aan dat u als ‘moeder’ van dat decreet, mevrouw Vanderpoorten, daar niet tegen kunt zijn.

De eerste afgestudeerden uit dat nieuwe systeem zijn pas in het academiejaar 2007-2008 of 2008-2009 afgezwaaaid. Ik vind dat te dicht om al definitieve uitspraken te doen. Ik ben het er wel mee eens dat we dit allemaal van zeer nabij in de gaten moeten houden. Daarom ook is het goed om steeds meer materiaal uit de Databank Hoger Onderwijs te kunnen ontsluiten. Ik wil uiteraard ook kunnen vergelijken met vroeger. We moeten dat doen, maar dan moeten we ook kijken naar de bijzonderheden en de uiteindelijke invloed op de gehele studieloopbaan van dat systeem: liet het evenveel zij-instromers toe? Wat gebeurde er met de invoering van het individueel aangepast jaar? In welke mate zorgde de cultuur van het zogenaamde ‘thesisjaar’ voor verlenging van de studies helemaal op het einde van de rit? Er zijn dus nog wel wat vragen.

Intussen hebben we in het Financieringsdecreet maatregelen ingevoerd om een vroege heroriëntering in het eerste jaar van generatiestudenten te stimuleren. Dat kan helpen om mislukkingen en studieduurverlenging te beperken. Met de invoering van het leerkrediet hebben we de studenten zelf dan weer willen aanzetten tot bewust omgaan met hun studieloopbaan en de keuzes die zij daarin maken.

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) heeft enkele weken geleden inderdaad een uitgebreid advies uitgebracht. Ik veronderstel dat u dat hebt? Goed. Dat advies bevat een hele rist aan voorstellen en mogelijke maatregelen. Ik heb mijn administratie gevraagd om die stuk voor stuk te ontleden, met de bedoeling daar een samenhangend antwoord op te bieden. We komen er zeker op terug.

Het debat over de oriëntatieproef is niet nieuw. We hebben het daarover al heel uitgebreid gehad. Ik verwijs naar het antwoord dat ik toen heb gegeven. In essentie komt het erop neer dat wie uit het secundair onderwijs komt, zou moeten weten wat zijn competenties zijn en ook waarin hij minder goed is. Die persoon zou moeten weten of hij of zij in het hoger onderwijs iets kan gaan doen en wat dan wel. Een proef is niet alleenzalmakend. In de meeste gevallen is het een momentopname, die vooral cognitieve vaardigheden test. Men kan zich erop voorbereiden. Attitudes en omgaan met kennis zijn al veel moeilijker te testen. Er is in het verleden OBPWO-onderzoek (Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek) gebeurd, waarin de mogelijkheden maar ook de beperkingen en de valkuilen van zo’n proef uitvoerig beschreven staan. Het is misschien interessant dat dat onderzoek eens wordt gelezen.

Ik ben het met u allen eens dat met betrekking tot de overgang van secundair naar hoger onderwijs meerdere thema’s op de beleidsagenda gezet moeten worden: de studiekeuze-

begeleiding in het secundair onderwijs, informatie over het hoger onderwijs, studiekeuzebegeleiding aan de poort van het hoger onderwijs en trajectbegeleiding in het hoger onderwijs. Hoe we dit kunnen aanpakken, zal ik in mijn standpunt op het Vlor-advies nader uitwerken. Ik stel voor dat het advies ter discussie komt en we dezelfde methode aannemen als voor andere dossiers: een visienota opstellen waarover we in de commissie kunnen debatteren. Dan kunnen we komen tot een gedragen standpunt, meerderheid en oppositie overstijgend, waarom niet. Het is in deze domeinen heel relevant om tot gezamenlijke conclusies te komen.

Mevrouw Vera Celis: Dank u wel, minister, voor het heel uitgebreide antwoord. Er zaten ook elementen in die u al meermaals hebt gecommuniceerd. Ik weet dat de vergelijking niet opgaat, maar wij moesten destijds een maturiteitsproef afleggen aan het einde van het middelbaar om toegelaten te worden tot het hoger onderwijs. Als je daarvoor niet geslaagd was, kon je niet doorstromen. Dat is niet correct. Er zijn ook laatbloeiërs. Vanuit mijn carrière als leerkracht weet ik dat mensen met glans een diploma universitair onderwijs halen van wie je dacht dat dat niet kon. Ik wil iedereen alle krediet geven.

U hebt gelijk dat we het bijzonder goed moeten bewaken als die cijfers van uitstroom zo laag zijn. Ik denk dat u een goede attitude zult aannemen met het advies van de Vlor dat u laat analyseren. Dat is zeer aangewezen. Ik kijk uit naar de visienota waarmee u op termijn naar de commissie wilt komen. We hebben het laatste woord daarover nog niet gezegd.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: De bedoeling van mijn vraag was ook om een zekere nuancering van die cijfers te krijgen. Het valt me altijd op dat als een kwaliteitskrant bloklettert dat de slaagcijfers onrustwekkend laag zijn, iedereen dat dan als waarheid begint te poneren. En dat is niet altijd terecht. Af en toe is het goed om het hier eens te bekijken.

Vanmiddag hebben we een interessant gesprek gehad over hbo5. Dat moet worden meegenomen in heel de trajectbegeleiding van studenten, om het plaatje volledig te maken. Was het de bedoeling om dat te doen?

Minister Pascal Smet: Absoluut.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben verheugd over uw antwoord, minister, vooral omdat u de oriënteringsproef niet uitsluit. In uw antwoord op de vragen in de plenaire vergadering leek u dat wel te doen: u verbond daaraan een sociaal uitsluitingsmechanisme. U stelt zich nu veel genuanceerder op. Ik benadruk dat een oriënteringsproef de examens op het einde van het jaar niet vervangt, maar een bottomline moet inhouden en de studenten moet ontraden die überhaupt niet geschikt zijn voor de richting. Anders ga je het examen op het einde van het jaar vervangen, wat uiteraard niet mogelijk is, want die vakken moeten nog worden gegeven. De bedoeling is dat die onderste laag, in uitslagen welteverstaan, naar andere richtingen wordt geleid. Wij wachten met spanning op de stappen die u zult zetten, minister.

Minister Pascal Smet: Ik moet veel stappen zetten.

De voorzitter: De stappen stapelen zich op.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de tegemoetkoming aan de Brusselse instellingen voor hoger onderwijs

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Soms is het in dit parlement theater zoals te verwachten en te voorzien was, met referentie aan een stuk van Jan Fabre. Ik ken het antwoord van de minister nog niet, in tegenstelling tot het debat van gisteren.

Ik wil het hebben over de mogelijke tegemoetkoming aan de Brusselse instellingen voor hoger onderwijs. We weten in welke situatie het hoger onderwijs in heel Vlaanderen zich bevindt: er moet worden gerationaliseerd in functie van het doorwerken van de Bologna-hervorming en er is de moeilijke financiële situatie waardoor moet worden bespaard. Elke hogeronderwijsinstelling in Vlaanderen kampt daar vandaag mee, maar het lineair doorwerken van deze twee mechanismen komt misschien in enkele Brusselse instellingen iets harder aan. Ze zitten sneller op het bot dan andere instellingen waar er soms nog wat vlees en vet is.

Bepaalde zaken laten mij toe om hier toch nog eens bijzondere aandacht te vragen voor het hoger onderwijs in Brussel. Het bevindt zich in een meer internationale sfeer dan sommige andere hogeronderwijsinstellingen, al moet ik mijn woorden wikken en wegen. Het is ook zo dat vele andere hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen voor flankerend beleid een beroep kunnen doen op lokale overheden. Dat is hun gegund, want het is een normale situatie. Die lokale overheden bieden maar al te graag een bepaalde ondersteuning aan die instellingen omdat zij mee zorgen voor het prestige van de stad en voor instroom. Daar is het in Brussel wel wat moeilijker. De VGC probeert een bepaalde rol te spelen, maar heeft niet voldoende allure om op deze schaal mee te kunnen werken. Er zijn dus elementen die anders liggen dan in andere steden.

Vanuit de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) hebben de gemeenschappelijke rectoren u recent gecontacteerd om voor dit probleem aandacht te vragen. Mochten alleen de Brusselse instellingen aandacht vragen voor dit probleem, zou ik die vraag misschien ook stellen. Dat is nu eenmaal onze opdracht en ons lot als volksvertegenwoordigers. We komen altijd ergens vandaan en in die zin vertegenwoordigen wij de Vlaamse natie als geheel en onze achtertuin. We bewegen ons elke dag in dat spanningsveld. Dat is niet altijd even gemakkelijk.

Het nieuws is dat de rectoren van alle Vlaamse onderwijsinstellingen hebben verklaard dat we een nieuwe stap zouden moeten zetten om op meer objectieve gronden een inspanning voor de Brusselse hogeronderwijsinstellingen te leveren. Dat kan op drie, in mijn ogen overigens complementaire, manieren gebeuren.

Het minimum minimorum is de enveloppe die de vorige Vlaamse Regering heeft vrijgemaakt voor het platform dat de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen in Brussel overkoepelt. De besparingen hebben daar echter toegeslagen. De vraag is wanneer de volledige enveloppe zal worden toegekend.

Het mag wat verder gaan. De andere hogeronderwijsinstellingen kennen een bijzondere toelage, die inhoudt dat een gedeelte van de mobiliteitskosten van het personeel kan worden opgevangen. In Brussel is dat niet mogelijk. Hoe lossen we dat op? Het gaat hier om een objectief verschil. Ik permitteer me de luxe de minister hierover vragen te stellen. Dat is nu eenmaal de rolverhouding waarbinnen we ons bevinden. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Daarnaast kunnen we een breder debat voeren. Moeten we al dan niet een additionele Brusselnorm voor het hoger onderwijs invoeren? Een aantal zaken hebben met internationalisering te maken. Zelfs op dit onderwijsniveau hebben bepaalde zaken zelfs met taalachterstand te maken. Verder spelen de prijzen van de huisvesting een rol. Daarnaast nemen de andere lokale besturen een aantal flankerende maatregelen. Die zijn hier niet of veel minder aan de orde. Ik zou nog andere factoren kunnen opsommen.

Het lijkt me niet slecht deze zaken eens te objectiveren. Indien we dit niet zouden doen, zouden we in de nattevingersfeer blijven steken. Dat is goed voor passionele debatten, maar niet om rationele oplossingen te vinden.

Minister, welke perspectieven biedt u om met deze pijnpunten om te gaan? Het gaat niet enkel om de enigszins voorspelbare vraag van het Brussels hoger onderwijs. Alle Vlaamse

rectoren hebben een duidelijke vraag gesteld. Welke antwoorden op deze pertinente vragen mogen we op korte en op middellange termijn verwachten?

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, ik sluit me graag aan bij de pertinente vragen van de heer Gatz. Hij heeft al gealludeerd op het feit dat de Brusselse instellingen niet altijd worden verwend door de omgeving waarin ze functioneren. Dat is zeer paradoxaal. Enerzijds ageren ze in een zeer internationale omgeving. Anderzijds zijn ze met handen en voeten gebonden aan lokale besturen, waar we ons soms vragen bij kunnen stellen. Eigenlijk zouden we hier partners van de instellingen mogen verwachten. Dat blijkt niet steeds het geval te zijn. Er is een groot verschil met de Vlaamse instellingen in Vlaanderen.

Minister, ik zou u graag een bijkomende vraag stellen. Het gaat om een knelpunt dat momenteel een heel belangrijk rationalisatieproject van een belangrijke Brusselse hogeschool en een Brusselse universiteit hypothekeert, namelijk de lage investeringscapaciteit.

Bent u bereid te onderzoeken of u voor de Brusselse campusconsolidaties, die erop zijn gericht de verspreide campussen van de instellingen in het licht van rationalisering en synergievoordelen tot grotere gehelen te laten evolueren, in een tegemoetkoming zou kunnen voorzien?

Ik verwijst hier naar de specifieke kenmerken van de Brusselse immobiliënmarkt. De heer Gatz heeft hier ook al naar verwezen. De prijzen voor de aankoop van gronden en de huur van gebouwen verschillen zeer sterk met wat in andere Vlaamse regio's kan worden waargenomen. Daarnaast is er een gebrek aan steun van de lokale partners. Zou u dit overwegen? Op die manier zou u een al te grote discrepantie tussen de mogelijkheden van onze universiteiten en hogescholen reduceren.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, de oprichting en de financiering van Vlaams Overleg-platform Hoger Onderwijs Brussel (VLOPHOB) heeft een dubbel doel. Het eerste doel is het scheppen van meer samenwerking tussen de instellingen. Het tweede doel is het nemen van maatregelen om een aantal remmende factoren weg te werken die aan de ligging in Brussel zijn verbonden. Het is de bedoeling van de vorige Vlaamse Regering geweest een flankerend beleid mogelijk te maken. Het gaat niet om een compenserende financiering.

In de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 2008 is voor de eerste maal een bedrag van 2 miljoen euro ingeschreven. Ten gevolge van de moeizame oprichting van het platform is de Vlaamse Regering pas op 5 december 2008 tot de toekenning van dit in de begroting 2008 ingeschreven bedrag overgegaan. Deze middelen waren bestemd voor de financiering van acties en projecten tijdens het academiejaar 2008-2009. In 2009 moest het platform een beleidsplan voor de periode 2009-2013 voorleggen. In dat beleidsplan moesten de gemeenschappelijke acties en doelstellingen met betrekking tot de versterking van het hoger onderwijs in Brussel worden uitgewerkt.

Op 8 juli 2009 heeft het platform bij de Vlaamse overheid een beleidsplan, inclusief meerjarenbegroting, en een werkingsplan voor het academiejaar 2009-2010 ingediend. Het voorleggen van deze plannen gold als voorwaarde voor de uitbetaling van de tweede schijf en van het saldo voor de subsidie voor het academiejaar 2009-2010. Op basis van een aantal fundamentele opmerkingen vanuit het beleid is op 4 december 2009 een aangepast werkingsplan ingediend. Op basis van dit werkingsplan kon de subsidie van 2 miljoen euro worden vastgelegd. De toekenning van de subsidies voor 2009 zijn noodzakelijkerwijze opnieuw aan de periode van een academiejaar, in dit geval het academiejaar 2009-2010, gekoppeld. In 2010 komt hier definitief een einde aan. De vzw moet haar werking en haar financiering op kalenderjaren afstemmen. Hierdoor kunnen de middelen die in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap zijn ingeschreven ook in dat begrotingsjaar

worden aangewend. In functie van deze afstemming is voor 2010 1 miljoen euro geschrapt. In feite gaat het niet om een besparing. De subsidiëring wordt op het kalenderjaar gealigneerd. Het gaat niet langer om een periode die 2 jaar bestrijkt.

Ik wil opmerken dat geen enkele universiteit onder de regeling voor de terugbetaling van de aan het woon-werkverkeer verbonden vervoerskosten van het openbaar vervoer valt. Eventuele andere toelagen vallen onder de verantwoordelijkheid van het beleidsdomein Mobiliteit.

Een recurrente toelage die enkel aan de Brusselse universiteiten zou worden uitgekeerd en die buiten de mogelijkheden van de middelen van het VLOPHOB valt, is vanuit het budget voor onderwijs niet mogelijk. Die middelen zouden al van het Brusselfonds moeten komen. Indien het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de aanwezigheid van Nederlandstalig onderwijs belangrijk zou vinden, zou het hier ook voor kunnen zorgen. Dat is momenteel niet het geval.

De eventuele toepassing van een additionele Brusselnorm is een punt dat tijdens het maatschappelijk debat over de mogelijke integratie van de academiserende hogeschoolopleidingen in de universiteiten zeker aan bod zal komen.

De heer Van Damme heeft de synthesesnota ‘De toekomst van de academische hogeschoolopleidingen in het Vlaams hogeronderwijslandschap’ in eigen naam geschreven. Hij verbindt hiermee de Vlaamse Regering of mezelf tot niets. Deze nota vormt de basis voor een debat. Een van zijn aanbevelingen bestaat uit een bijkomende financiële stimulans voor het hoger onderwijs in Brussel. Als minister mag ik geen voorafname op het maatschappelijk debat doen. Ik wil dit debat eerst zijn gang laten gaan.

De opmerking van de heer Gatz over de VLIR klopt. Ik sluit niet uit dat die additionele Brusselnorm tijdens de evaluatie van de financiering aan bod zal komen. De vraag is natuurlijk in welke mate dit element doorslaggevend zou zijn. We horen hier soms andere geluiden over. We zouden eens moeten berekenen wat dit in de praktijk betekent. Dit moet evenwel een onderdeel van het maatschappelijk debat vormen. Het is niet aan mij daar voorafnames op te doen. Dat geldt voor alle aspecten die tijdens dit debat aan bod zullen komen.

De voorzitter: We kijken uit naar dat maatschappelijke debat.

De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Ik kijk daar eveneens naar uit.

Ik heb een duidelijk antwoord op mijn vraag over het eerste denkspoor gekregen. Het debat over het VLOPHOB hebben we naar aanleiding van de bespreking van de begroting en van de beleidsnota al gevoerd. Dat heeft een positief resultaat gekregen.

Het debat over de mogelijke toelagen die aan mobiliteitscriteria zijn verbonden, wordt eventueel naar een andere commissie verschoven. Dit debat vormt echter niet de kern van de zaak. Het gaat hier enkel om een bijkomende toelage.

De kern van de zaak is het globale debat over de additionele financiering die we Brusselnorm zouden kunnen noemen. Volgens de minister is dat momenteel niet mogelijk. Ik heb daar begrip voor. De vraag is of het wenselijk is. Volgens de minister maakt die discussie deel uit van het maatschappelijk debat over de finalisering van de hervorming van het hoger onderwijs. In die zin ligt alles daar op tafel. Op zich is dat een goede zaak. Dat laat immers nog een opening.

Als Brusselaar vind ik dat we de discussie zo veel mogelijk moeten objectiveren. De fase waarin allerlei cadeaus moesten worden gegeven, zijn we al een tijdje voorbij. De romantiek van ‘Vlaanderen laat Brussel niet los’ heeft ons zeker heel ver gebracht tot enkele jaren geleden, maar we moeten nu misschien meer in aantoonbare zakelijke criteria kunnen zeggen welke middelen waar naartoe gaan en waarvoor. Dat is trouwens een bredere discussie dan

alleen die van het hogere onderwijs. In die zin ben ik daar zeker voor te vinden. Ik neem aan dat het voor u toch ook als betrokken minister interessant is. U laat uiteraard het maatschappelijke debat even los, dat is ook de bedoeling. U beschikt natuurlijk ook over een aantal mogelijkheden om die discussie mee te objectiveren. U bent een van de mensen die vaak zegt ‘meten is weten’. Dat laat u ook toe om daar zelf bepaalde stappen in te ondernemen. Dat zou ik bijzonder willen aanmoedigen.

Ik ga de brug nu niet leggen naar de steun die mogelijk zou kunnen komen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Op dat vlak deel ik wel uw bekommernis, maar ook daar is het een kwestie tussen mogelijk en wenselijk, en zitten we ook alweer in de problematiek van wafelijzers en andere dingen. Als de vraag zou worden gesteld wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wil doen als flankerend beleid voor het Nederlandstalig hoger onderwijs, zitten we in een veel bredere discussie. We hopen nog altijd dat we daar uitkomen.

Ik onthoud twee dingen: de VLOPHOB-discussie kent een positief antwoord en de andere discussie wordt verlegd naar de komende weken en maanden. Het zou toch interessant zijn, mocht u daar ook de nodige stappen zetten door eventueel een studie te bestellen of anderen aan te spreken die onafhankelijk kunnen onderzoeken hoe men de criteria kan objectiveren. Ook de bekommernis van de heer Delva kan onderzocht worden, zodat we op een bepaald moment sterker in onze schoenen staan om te weten waarover we nu eigenlijk debatteren en het niet alleen meer gaat over het voluntarisme dat we als sympathieke ketjes tentoon kunnen spreiden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de middelen voor investeringen in basisuitrusting voor beroepsgericht onderwijs

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat we allemaal aandacht vragen voor een aantrekkelijk, hedendaags beroepsgericht onderwijs en dat we dit belangrijk vinden. In het Vlaams regeerakkoord 'Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden' lezen we hierover: "In het technisch en beroepssecundair onderwijs, en in de professionele bachelors worden richtingen gecreëerd die 'technici voor de toekomst' naar de arbeidsmarkt leiden, met een degelijke bagage en opleidingen in groene technologie. Het investeringsprogramma voor de basisuitrusting van het technisch en beroepssecundair onderwijs wordt voortgezet."

Ook in de beleidsnota Onderwijs van de minister wordt de blijvende aandacht voor het beroepsgericht onderwijs onderlijnd. We lezen en ik citeer opnieuw: "Daarnaast investeerde de overheid extra middelen om te voorzien in de behoeften aan basisuitrusting van de nijverheidsscholen, namelijk materiaal dat in elke school aanwezig moet zijn. Dit resulteerde in een belangrijke inhaalbeweging. Ik wens die investering in de basisuitrusting van het bso, tso, dbso en het buso verder te zetten." U weet dat nijverheidstechnisch in het verleden breed werd geïnterpreteerd. Het agrarisch onderwijs bijvoorbeeld, om maar een sector te noemen, kwam hiervoor ook in aanmerking.

Artikel 103 van het decreet Secundair Onderwijs voorzagt voor de schooljaren 2006-2007, 2007-2008 en 2008-2009 in extra middelen voor instellingen voor voltijds gewoon of buitengewoon technisch of beroepssecundair onderwijs bestemd voor investeringen in basisuitrusting. Onder investeringen in basisuitrusting wordt de aankoop van uitrustingsgoederen of de beveiliging van bestaande uitrustingsgoederen verstaan. Bijvoorbeeld dure machines en soortgelijke komen hiervoor in aanmerking.

Om voor extra middelen in aanmerking te kunnen komen, moeten de betrokken instellingen gezamenlijk en per onderwijszone een investeringsplan opstellen. De middelen zelf worden verdeeld op basis van de regelmatig ingeschreven leerlingen op 1 februari van het betreffende schooljaar. Deze extra middelen zijn echter beperkt tot het schooljaar 2008-2009 en een initiatief is dus noodzakelijk om deze inhaalbeweging voort te zetten. Tegelijk moet ook vermeld worden dat door de niet-indexering van de werkingstoelagen de ruimte voor tso-, bso-, dbso- en buso-scholen weer kleiner wordt om te investeren in net die basisinfrastructuur die nodig is om kwaliteitsvol onderwijs waar te maken, de leerplandoelstellingen te realiseren en jongeren voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Vandaar de logische vraag: hoe zal de minister de intentie uit zijn beleidsnota waarmaken om het inhaalinvesteringsprogramma voor basisuitrusting van de afgelopen 3 jaar ook in de komende jaren verder te laten lopen? Welke initiatief van de minister mogen we op korte termijn verwachten?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik wil heel graag aansluiten bij de vraag van de heer De Meyer, die wat mij betreft bijzonder terecht is. Gelukkig hebben we in de voorbije schooljaren kunnen investeren in die basisinfrastructuur, en dat was ook wel nodig. Ik denk dat niet alleen een inhaalbeweging nodig is, maar dat we ook naar de toekomst moeten kijken. Als we ervoor willen zorgen dat onze scholen plekken blijven waar jongeren effectief kunnen werken met instrumenten die nodig zijn op de arbeidsmarkt, dan denk ik dat een continuering misschien zelfs niet zal volstaan. Integendeel, er moet extra worden ingezet. Ik kan me ook wel voorstellen dat dit niet evident is, gelet op de beperkte financiële middelen waarover deze regering beschikt. Daarom wil ik een bijkomende vraag stellen aan de minister. Is hij van plan om op een meer structurele manier te gaan samenwerken met de Regionale Technologische Centra (RTC's) van deze wereld?

De heer Boudewijn Bouckaert: Op de studiedag Onderwijs en Onderneming van mijn partij is inderdaad ook de nadruk gelegd op het punt dat mevrouw De Knop aanhaalt. Het onderwijs kan qua uitrusting nooit volledig het ritme volgen van de ondernemingswereld. Dus zal men altijd met het probleem zitten dat men met 'verouderd' materiaal zal moeten werken in de scholen. Dat moet opgevangen worden door het werkplekleren inderdaad heel sterk te stimuleren. Dat betekent eigenlijk dat de ondernemingen voor een stukje een schoolomgeving worden. Dat vergt een zeer intense samenwerking tussen onderneming en onderwijs, ook met een responsabilisering ten aanzien van de ondernemingswereld. We denken dat de RTC's daarvoor het geëigende platform zijn en dat het beleid daar sterk op gericht moet zijn.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De zogenaamde investeringsoperaties in scholen voor technologie en industriële technieken gaven vanaf het schooljaar 2005-2006 aan technische scholen met een aanbod in de 'harde' richtingen, bijvoorbeeld auto, bouw, mechanica-elektriciteit, de kans hun machineparken te vernieuwen of verder te beveiligen. Zowel in het Vlaams regeerakkoord als in mijn beleidsnota werd in de voortzetting van het investeringsprogramma voorzien. Het is immers duidelijk dat deze investeringen scholen ademruimte bieden, hun de kans geven beter aansluiting te vinden bij de bedrijfswereld én bijdragen aan een aangename leer- en werkomgeving voor leerlingen en leraren. Alle redenen dus om hiermee verder te gaan. Anderzijds is het toch goed om even de tijd te nemen om de gevoerde investeringsoperaties tegen het licht te houden, en na te gaan welke aspecten goed zijn en welke voor verbetering vatbaar.

Zo werden, om één voorbeeld te geven, de voorbije investeringsoperaties telkens opgevat als 'eenmalige' investeringen in basisuitrusting. Dit betekent dat bij de uitwerking van voorstellen scholen niet zeker waren of er nog een volgende 'investeringsronde' zou komen. Dit heeft een rol gespeeld in de voorstellen die ze formuleerden. Al die investeringsoperaties worden momenteel geëvalueerd. Dat zal opgevat worden als een webenquête, waarbij scholen uitgenodigd zullen worden om die in te vullen. Om bovendien een totaalbeeld te krijgen van

de verschillende specifieke maatregelen, gericht op het technisch onderwijs, zal ook de evaluatie van de RTC's én van de samenwerking met VDAB mee worden geëvalueerd. De resultaten van deze oefening zullen tegen eind juni beschikbaar zijn en een belangrijke input vormen bij de uitwerking van een nieuw kader. Dat nieuwe kader moet er inderdaad komen.

Zoals u weet, was de rechtsgrond voor de gevoerde investeringsoperaties een met een 'vervaldatum': het schooljaar 2008-2009 was het laatste schooljaar waarop het betrokken artikel 103 van het decreet Secundair Onderwijs betrekking had. De creatie van een nieuwe rechtsgrond dringt zich dan ook op. Ik zal dit doen in het ontwerp van Onderwijsdecreet XX, dat aan u in de komende maanden voorgelegd zal worden. Als de rechtsgrond eenmaal klaar is én de resultaten van de evaluatie gekend zijn, zal werk worden gemaakt van de uitvoeringsreglementering. Hierbij kunnen de bedenkingen van de scholen mee verwerkt worden. Uiteraard hebben we naast een reglementair kader financiële middelen nodig. Daar liggen de kaarten moeilijker. Zodra budgettair mogelijk wens ik de investeringen opnieuw op te starten. Als we nu al werken aan een goed kader, kan het nadien snel gaan. Ik hoop dat het vanaf begrotingsjaar 2012 beter zal gaan in Vlaanderen waardoor ik opnieuw over extra middelen kan beschikken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik zal u zeggen wat me enigszins had verontrust. U kondigt al goed nieuws aan, maar we weten nog niet precies wanneer. Als ik goed ben ingelicht, was u zelf verontschuldigd op de studiedag waarnaar de voorzitter verwijst, en heeft uw medewerker gesproken. Als geïnteresseerde heb ik uiteraard al de toespraken opgevraagd. Ik lees dat wordt aangekondigd dat de basisuitrusting voor technische opleidingen in elke school aanwezig moet zijn. Dat erkent u. U stelde toen wat u nu ook hebt gezegd: "Momenteel worden deze investeringsoperaties geëvalueerd, om na te gaan of de gehanteerde werkwijze de best mogelijke is. Van zodra budgettair mogelijk, wens ik dergelijke investeringen in uitrustingsgoederen, onder een of andere vorm en rekening houdend met de lessen van de evaluatie, terug aan te vatten." Dat komt overeen met wat u hier zegt. Uit de toespraak van de directeur-generaal van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO) maak ik op dat men die investeringen ook in het vrij onderwijs – terecht – bijzonder belangrijk acht.

In een totaal ander kader heb ik in de commissie Landbouw een vraag gesteld, in opvolging van een gesprek dat we hebben gehad met de vzw Boeren op een Kruispunt, over de werking ervan. Ze hebben een aantal beleidssuggesties gegeven. Ik heb de minister van Landbouw toen ondervraagd over de naschoolse vorming en alle zaken waarvoor hij verantwoordelijk is. Ik heb ook even verwezen naar deze problematiek en heb toen gezegd dat uiteraard de minister van Onderwijs hiervoor verantwoordelijk is. Toch heb ik al even geïnformeerd hoe hij daartegenover staat als minister van Landbouw, die verantwoordelijk is voor de navorming. Hij heeft me toen naar u doorverwezen, maar hij heeft tegelijk gezegd dat de Vlaamse Regering in het voorontwerp van decreet betreffende onderwijs XX een rechtsgrond zou creëren waardoor dit eventueel, afhankelijk van de beschikbare begrotingskredieten, vanaf 1 september 2010 opnieuw zou kunnen worden toegepast. Tot hier is er geen enkel probleem.

Minister, ik wil u dat heel sterk aanbevelen. Ik moet dat nu doen, omdat nu het juiste tijdstip is. Tot nu toe heeft Financiën gezegd dat niet is voorzien in de middelen ter zake en dat men dus heel voorzichtig moet zijn met het voorzien daarin in het voorontwerp van decreet betreffende onderwijs XX. De besprekingen om de begroting 2010 te herzien en bij te sturen zullen binnenkort beginnen. Dit betoog komt op het juiste moment, om u daarin te steunen. We zullen ook op andere fronten het nodige doen daarvoor. We zijn tevreden met de door u aangekondigde eerste stap, maar we rekenen ook op de tweede stap.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Er was de vraag over de RTC's.

Minister Pascal Smet: Dat hebben we besproken bij de beleidsverklaring. Uiteraard vinden we dat die daarin een belangrijke rol te spelen hebben. U hebt me die vraag toen ook gesteld, denk ik.

Mevrouw Irina De Knop: Ik denk het ook, maar zult u ter zake een overeenkomst maken met de minister van Werk?

Minister Pascal Smet: Daarop heb ik ook geantwoord. Ja.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Wat die RTC's betreft, hoor ik dat er enige vrees bestaat over de financiering in de toekomst. Ik dacht dat ze nu niet al te zeer onderhevig zijn aan de besparingen, maar niet goed weten of dat ook volgend jaar zo zal zijn. Er bestaat wat onduidelijkheid over. Dat is misschien de reden voor de vraag van mevrouw De Knop.

Minister Pascal Smet: De besparingen voor Onderwijs zijn gekend, zowel voor 2010 als voor 2011. U hebt dat goedgekeurd.

Mevrouw Sabine Poleyn: We hebben die discussie gehad bij de bespreking van de beleidsnota. We wachten op het verslag. Het is soms een beetje moeilijk voor ons om ons nog goed te herinneren wat u precies hebt geantwoord. Maar goed, ik onthoud vooral dat u het belangrijk vindt dat zij lokaal hun rol blijven spelen, ook wat hoogtechnologische infrastructuur betreft.

Minister Pascal Smet: Absoluut.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stimuleren van ondernemerschap in het onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, minister, geachte leden, de helft van de Vlaamse leerlingen vindt een eigen zaak opbouwen een aantrekkelijk idee, zo bleek begin februari wat verrassend uit een Vlerickstudie. De Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) heeft die resultaten aangegrepen om te pleiten voor meer aandacht voor ondernemerszin op school, via projecten, vakoverschrijdende eindtermen en de nadruk op vaardigheden, veeleer dan op de reproductie van kennis. In de vorige legislatuur, in 2006, hebben we al geregeld over dit onderwerp gesproken. In 2006 maakte de Koning Boudewijnstichting in opdracht van de toenmalige minister van Onderwijs een studie getiteld 'Ondernemend leren en leren ondernemen', met een aantal beleidsaanbevelingen om ondernemerschap in het onderwijs te stimuleren.

Een aantal aanbevelingen zouden wonderwel passen in de doelstellingen van een mogelijke hervorming van het secundair onderwijs. Ik denk aan het stimuleren van een actieve didactiek en van de ondernemerscompetenties, zoals verantwoordelijkheidszin, creativiteit, probleemoplossend denken enzovoort. Een duidelijke aanbeveling was ook dat er een kader moet worden geschapen waarin diverse initiatieven zouden moeten worden gecoördineerd en gestimuleerd. Er werd in 2007 dan ook een actieplan Ondernemend Onderwijs opgezet door Onderwijs en Werk. Dat werd dat jaar ook opgenomen in de Competentieagenda 2010.

Op 4 februari 2009, op het einde van de vorige legislatuur, hadden wij in de commissie Onderwijs een gedachtewisseling met vertegenwoordigers van Vlaamse Jonge Ondernemingen vzw (Vlajo) over het stimuleren van ondernemerschap in het onderwijs. Naast hun vraag naar structurele financiering was een van de conclusies van het gesprek dat er nood was

aan een inventarisatie en afstemming van de vele initiatieven die worden ontwikkeld met betrekking tot het ondernemerschap in het onderwijs. De betrokken instellingen zouden dat zelf trachten te doen.

Intussen, in 2010, lezen we in de beleidsnota Onderwijs zeer weinig over het stimuleren van ondernemerschap. We hebben dat ook aangekaart tijdens de bespreking van de beleidsnota. Ik dacht dat u toen hebt geantwoord dat u dat wel belangrijk vindt, maar niet meer uitleg hebt gegeven. Daarom voelde ik me aangesproken om u toch even wakker te schudden over dit onderwerp. Welke beleidsaanbevelingen van het rapport van de Koning Boudewijnstichting van de vorige legislatuur wilt u in deze legislatuur uitwerken? Is er een actieplan Ondernemend Onderwijs voor 2010 opgesteld? Plant u dat ook nog de komende jaren? Werden de vorige geëvalueerd? Welke andere initiatieven bent u van plan ter zake te nemen met de minister van Economie? Op welke manier wilt u de aanbevelingen een plaats geven in uw visie op een nieuw secundair onderwijs? Ook in de nota-Monard staan er al een aantal suggesties. Ziet u ook kansen in het lager en hoger onderwijs?

Wat de initiatiefnemers met betrekking tot didactisch materiaal betreft, hebt u al overleg gehad met Vlajo, UNIZO en eventueel met Voka en het Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden (VKW) of andere initiatiefnemers? Hebben zij nog die vraag naar een structurele financiering? Kan daar een antwoord op worden gegeven, of niet? Is daar al duidelijkheid over? Is er een aanzet tot bundeling van de initiatieven, van het aanbod voor de leerkrachten? Ziet u ter zake een rol weggelegd voor de overheid? Welke middelen worden eventueel vrijgemaakt om het ondernemerschap in het onderwijs te stimuleren? Hoeveel daarvan komt van uw begroting en hoeveel van de begroting van Ondernemen en Economie?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik sluit me zeer graag aan bij mevrouw Poleyn. Op de studiedag die door de partij van de commissievoorzitter is opgezet, hebben alle sprekers formeel bevestigd dat het onderwijs een zeer belangrijke actor is in het bieden van een uitweg naar werk, naar knelpuntberoepen en alles wat daarmee te maken heeft. Alle leerlingen en studenten moeten wel de kans krijgen om in hun opleiding kennis te maken met het ondernemerschap. Voor zover me bekend is, zijn momenteel alleen de miniondernemingen populair in het secundair onderwijs. We moeten gaan naar een meer structurele oplossing om het onderwijs en het bedrijfsleven aan elkaar te koppelen. Een kennismaking met het ondernemerschap moet eigenlijk wat vervlochten zijn met het curriculum van het secundair onderwijs. Het lijkt me niet onmogelijk om ondernemerschap op te nemen in de vakoverschrijdende eindtermen die voor het onderwijs van toepassing zijn. Minister, ik kijk dan ook uit naar uw antwoord en naar eventuele plannen en initiatieven die u ter zake wilt nemen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Als liberalen sluiten wij ons zeer graag aan bij deze vraag. Ik ben zelfs een klein beetje jaloers dat ik ze niet zelf heb ingediend.

Het is een zorg van ons allen, minister, om ervoor te zorgen dat de kinderen en jongeren van morgen meer ondernemend zijn, misschien wel meer dan onze generatie. Dit moet inderdaad een plaats krijgen doorheen het hele curriculum van het secundair onderwijs. Dit mag geen vak zijn, geen verplicht nummertje. Die miniondernemingen, dat is fijn, maar het mag geen windowdressing zijn. Dat moet ingebakken zitten in het onderwijs als dusdanig. Het is vast ook een aandachtspunt bij een hervorming in de lerarenopleiding.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ook ik sluit mij ten volle aan bij de opmerkingen die door de vorige sprekers zijn gemaakt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, ik wil uiteraard bevestigen, zoals ik ook tijdens de bespreking van de beleidsnota heb gedaan, dat we absoluut zullen inzetten op het stimuleren van jongeren tot zelfstandig ondernemerschap. Hoe we dat zullen doen, wordt op dit moment uitgewerkt door de administratie. Het zal uiteraard geïnspireerd worden door Accent op Talent. We denken nog na over de wijze waarop het pakket bedrijfsbeheer kan worden geïntegreerd in het lessenpakket voor alle leerlingen in het bso.

Uiteraard zullen de succesvolle initiatieven uit het vorige actieplan herhaald worden. Ik denk daarbij aan de brugprojecten economie-onderwijs die georganiseerd worden door het agentschap Ondernemen, de Ondernemersklasseweek, die plaatsvond tijdens de week van 1 maart 2010, de tweejaarlijkse infomarkt met aanbieders van ondernemerschapsprojecten en tal van initiatieven die georganiseerd worden door de Dienst Beroepsopleiding zoals 'Beloftevolle Ondernemer', een ondernemingsplanwedstrijd voor het secundair onderwijs en de scholencompetitie rond ondernemerskwaliteiten voor schoolteams.

Via het project Proleron worden navormingen voor leraren rond ondernemerschap aangeboden. Leraren die dat wensen, kunnen ook een aanvraag voor een stage in een onderneming indienen. Er zullen uiteraard afspraken worden gemaakt tussen alle betrokken beleidsdomeinen om tot een eenvormige financiering te komen. Daartoe zullen gesprekken met mijn collega-ministers worden opgestart. Ikzelf heb voor 2010 150.000 euro vrijgemaakt voor een subsidie ter bevordering van ondernemend onderwijs.

De toelichting bij de begroting van het beleidsdomein van mijn collega laat ik uiteraard aan hem over.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik dank u voor het overzicht dat u hebt gegeven van wat er gebeurt. U hebt dus plannen, maar wat die zijn, weten we vooralsnog niet.

Minister Pascal Smet: Neen, maar u mag mij eigenlijk ook niet ondervragen over intenties. Ik wil niet onaangenaam zijn, maar u moet aan de mensen van de administratie ook de nodige tijd geven. Wij hebben honderden projecten. Die mensen zijn daar nu volop mee bezig. Het is ook de keuze van deze regering geweest om de administraties te responsabiliseren. Ik stel vast dat de administratie nu veel schriftelijke en mondelinge vragen moet beantwoorden. Ondertussen kunnen zij dat andere werk allemaal niet doen.

De voorzitter: Om antwoorden te krijgen op onze vragen, mogen we dus geen vragen meer stellen? *(Gelach/Opmerkingen)*

Minister Pascal Smet: Dat zeg ik niet. Ik begrijp uw ongeduld, mevrouw Poleyn. Ik ben ook maar de spreekbuis van wat de ambtenaren mij zeggen. En zij zouden ook graag aan die dossiers werken.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik begrijp dat, minister, maar u bent toch meer dan de spreekbuis van uw ambtenaren. U kunt gerust al wat duidelijker aangeven of iets voor u belangrijk is en of u daar specifiek op wilt toezien, zeker als het gaat over iets dat helemaal niet nieuw is, zoals in dit geval. Er is al veel voorbereidend werk gedaan, er was al van alles in gang gezet. Ik hoor dat een aantal zaken nu nog draaien.

Ik wil u toch oproepen om uit te zoeken hoe we die coördinatie en bundeling van educatief materiaal voor leerkrachten kunnen doen, zodat zij door de bomen wat meer het bos kunnen zien.

Natuurlijk is het heel belangrijk dat u met de minister-president overlegt, want het steunen van dergelijke initiatieven staat voor een groot deel op de begroting Economie. Maar het is belangrijk dat u daar een gedeelde en coherente visie rond ontwikkelt.

Ik heb begrepen dat u nog geen overleg hebt gepleegd met Vlajo en UNIZO, die volgens mij de grootste ontwikkelaars zijn. U sprak over 150.000 euro. Is dat dan voor de leerondernemingen?

Minister Pascal Smet: Dat is voor ondernemend onderwijs. Ik weet niet waar het specifiek naartoe gaat.

Mevrouw Sabine Poleyn: Dat was ook al een aanzet in de eerste voorliggende nota inzake de hervorming van het secundair onderwijs. Wat wij heel vaak horen, zowel bij de ondernemers als algemeen in de maatschappij, is dat het vandaag in het onderwijs vaak over attitudes gaat. Enerzijds heb je dus het ondernemerschap, het opleiden tot jongeren die een zaak kunnen starten. U hebt gezegd dat u bedrijfsbeheer wat zult trachten te verbeteren in het bso. Anderzijds heb je ook ondernemingszin. Dat gaat dan meer over attitudes, zoals initiatief nemen, creativiteit, probleemoplossend denken.

Minister Pascal Smet: Hebt u de studie van Flanders DC niet gelezen? Zij hebben een studie laten uitvoeren, onder meer over onderneming en onderwijs, en daaruit blijkt dat het nog goed meevalt met de ondernemingszin van onze kinderen in het secundair onderwijs.

De heer Boudewijn Bouckaert: Er zijn natuurlijk andere studies die precies het tegenovergestelde beweren. Ik denk dat er zelfs zo'n studie is van Flanders DC zelf, maar dan van vorig jaar. Dan is het het afgelopen jaar spectaculair verbeterd. *(Gelach)*

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, kunt u misschien nog wat meer zeggen over de timing?

Minister Pascal Smet: Ik moet eens nakijken wat de precieze timing is. Ik weet dat niet uit het hoofd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over sociale en andere voordelen in het kader van flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, collega's, ik stel vast dat er voor deze vraag om uitleg belangstelling is vanuit het lokale bestuursniveau.

Minister, het Vlaams Parlement keurde in 2007 het decreet betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau goed. Dat decreet regelt de rol van het lokale bestuur betreffende het flankerend onderwijsbeleid. Op basis van het decreet zijn gemeenten die sociale voordelen verlenen aan scholen van het eigen schoolbestuur, verplicht dezelfde voordelen toe te kennen aan de scholen van de andere schoolbesturen, gelegen op hun grondgebied, als die erom verzoeken. Het gaat hier om een limitatieve lijst.

De lokale besturen die aan de scholen van het eigen schoolbestuur andere voordelen toekennen dan de sociale voordelen, kunnen die voordelen ook toekennen aan de scholen van de andere schoolbesturen op hun grondgebied die erom verzoeken. De lokale besturen kunnen criteria vastleggen waaraan de scholen moeten voldoen om recht te hebben op die andere voordelen. Zij mogen geen enkel onderscheid maken tussen de scholen die aan de criteria voldoen.

Toch stel ik, op basis van reacties van lokale besturen en van scholen uit verschillende onderwijsnetten, vast dat de regelgeving niet helemaal duidelijk is. Alsmaar meer scholen trekken aan de alarmbel en vragen om meer duidelijkheid over wat is opgenomen in het decreet. Het leerlingenvervoer is daar een voorbeeld van. Zo stellen we vast dat er gemeentebesturen zijn die leerlingenvervoer stilaan weigeren als een sociaal voordeel, omdat er nog geen uitvoeringsbesluiten zijn. Terwijl iedereen ervan uitgaat dat dat kan worden toegepast, zijn er dus besturen die het niet toekennen omdat er geen uitvoeringsbesluiten zijn.

De regering legt de modaliteiten en de procedure die moet worden gevolgd om sociale voordelen te ontvangen, vast, onder meer rekening houdend met het principe dat sociale voordelen geen van de betrokken scholen een concurrentievoordeel of -nadeel mogen opleveren.

In antwoord op een schriftelijke vraag die ik daarover stelde, werd gesteld dat de voorwaarden waaraan de scholen van de andere netten moeten voldoen om recht te hebben op leerlingenvervoer als sociaal voordeel, nog niet zijn vastgelegd, dat het ontbreken van het uitvoeringsbesluit geen blokkering van het recht inhoudt en dat een gemeente die vandaag beslist leerlingenvervoer te organiseren voor de leerlingen van het gemeentelijk basis-onderwijs, overeenkomstig artikel 5 van het decreet Flankerend Onderwijsbeleid, datzelfde voordeel ook moet toekennen aan de scholen basisonderwijs van de andere schoolbesturen op haar grondgebied. Ook is er onduidelijkheid over de concrete uitvoering: moet de gemeente zorgen voor het vervoer, of volstaat het hetzelfde bedrag ter beschikking te stellen voor het vervoer van andere leerlingen? Ook deze vragen worden gesteld en hebben geen duidelijk antwoord.

We moeten er rekening mee houden dat de budgettaire mogelijkheden van de gemeentebesturen vandaag beperkt zijn. Signalen bereiken mij dat gemeentebesturen sociale voordelen voor de eigen scholen stilaan beginnen af te bouwen en tegelijkertijd het vrijgekomen geld steken in andere voordelen die worden toegekend aan gemeentescholen waarvoor geen veralgemening moet worden toegepast, dat er criteria kunnen worden bepaald waaraan scholen moeten voldoen, en dat dit een manier is om de toekenning van sociale voordelen om te zetten in andere voordelen, wat mogelijkheden biedt voor andere toepassingen ervan.

Wij hebben hier dat decreet besproken tijdens de vorige legislatuur. Toen was dat niet de bedoeling van het decreet. De bedoeling was om de sociale voordelen die er in het verleden waren te behouden, om de mogelijkheid te bieden om andere voordelen toe te kennen en om daarnaast een flankerend onderwijsbeleid te voeren in het kader van gelijke kansen, kleuterparticipatie, leerplicht. Dat was de bedoeling van het decreet en niet datgene wat nu op enkele plaatsen wordt toegepast, waarbij ik geen zicht heb op het totaalbeeld in Vlaanderen.

Ik heb bij de uitvoering van dit decreet een aantal vragen. Wanneer volgen de uitvoeringsbesluiten in verband met de sociale voordelen? Kunt u duidelijkheid geven over de concrete uitvoering ervan? Bent u op de hoogte van de afbouw van de praktische toepassing van de sociale voordelen en de omzetting ervan naar andere voordelen, wat toch een totaal ander effect kan teweegbrengen voor de scholen op het terrein? Welke stappen zet u om de onduidelijkheid inzake het decreet weg te nemen? De reglementering is al vrij oud, zeker als we spreken over sociale voordelen. We hebben tijdens de vorige legislatuur een nieuw decreet goedgekeurd om een kader te creëren voor een lokaal onderwijsbeleid. We hebben toen gesteld dat het een eerste stap was, met verschillende onderdelen in het decreet. Eigenlijk moeten wij evolueren naar een decreet dat een andere vorm heeft en dat in de toekomst moet worden herbekeken. Bent u van oordeel dat het goed is om het decreet, zoals we het hebben vastgelegd, in zijn totaliteit te bekijken en om te onderzoeken wat de rol kan zijn van de lokale besturen en om dan af te stappen van de strikte scheiding tussen sociale en andere voordelen?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Ik sluit mij aan bij het thema dat mevrouw Helsen naar voren schuift. Ik heb de indruk, minister, dat er op dit moment heel wat roert op het terrein. Ik verwijs even naar de spanning die er nog niet zo lang geleden is geweest tussen het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO) en het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG). Men haalt uit over het feit dat men het niet al te nauw neemt met sociale voordelen. OVSG zou de scholen zelfs suggereren hoe zij een aantal zaken kunnen omzeilen. Dat is met evenveel woorden in de media gekomen.

Gelukkig zijn ze als grote mensen met elkaar gaan samen zitten om daarover met elkaar van gedachten te wisselen en om de puntjes op de i te zetten.

Minister, ik stel ook vast dat op dit moment alle gemeentebesturen – en ik spreek nu misschien wel als burgemeester en als schepen van Onderwijs, want ik cumuleer dat er ook nog bij, voorzitter – het schrijven hebben gekregen van het departement met een vraag over die ondersteuning. Hier onderstreep ik wat mevrouw Helsen zegt: het decreet op het flankerend onderwijsbeleid geeft als het ware de opdracht aan de schoolbesturen om jaarlijks melding te maken.

Dat is niet nieuw sinds het decreet op het flankerend onderwijsbeleid. Ook in het decreet over het basisonderwijs van 1997 is daar melding van gemaakt, zij het dat dit in het verleden nooit systematisch gebeurde. Er is daar nooit een stimulans aan gegeven. Dat is nooit in de feiten uitgevoerd. Op dit moment komt dat wel een beetje vreemd over. Men vraagt zich af of dit gewoon een bevraging is. Ook in hoofde van OVSG worden dienaangaande toch een aantal kanttekeningen gemaakt, als ik goed geïnformeerd ben zelfs in die zin dat men vanuit deze koepel een onderhoud met u wenst.

Minister, het belangrijkste is dat elke inrichtende macht of schoolbestuur haar of zijn verantwoordelijkheid heeft. Lokale besturen zitten hier in een dubbele positie. Enerzijds zijn ze zelf schoolbestuur maar anderzijds moeten ze garant staan voor dat flankerende onderwijs. Voor zover ik kennis heb van de gemeentebesturen, wenst men natuurlijk dat er een kwaliteitsvol onderwijs is in elke gemeente en stad. Je zou dwaas zijn als je daar niet voor bent. Ik pleit hier voor duidelijkheid met betrekking tot wat er wordt verwacht. Ik heb niet de indruk dat dit voor iedereen duidelijk is. Iedereen moet weten wat zijn of haar verantwoordelijkheden zijn. Ook de lokale besturen moeten hun rol, enerzijds als facilitator maar anderzijds ook als schoolbestuur, ten volle kunnen spelen. Gelet op wat mevrouw Helsen heeft gezegd: ook bij hen groeien de bomen niet tot in de hemel. Ook zij hebben financiële beperkingen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Wij staan met twee benen in deze commissie: enerzijds als schepen van Onderwijs en anderzijds als Vlaams volksvertegenwoordiger.

Ik ga nader in op wat de heer Van Dijck zegt over de financiële haalbaarheid voor de gemeentebesturen. Ik begrijp best de filosofie van de sociale voordelen. Ik werd daar als jonge schepen mee geconfronteerd. Ik vind dat een heel complexe materie. We weten allemaal dat we met een probleem van capaciteit zitten. Dat is zeker ook zo in de Rand. Als er een nieuwe regeling zou worden uitgewerkt die gemeentebesturen extra belast, zou dat alweer een extra argument zijn voor sommige collega's uit schepencolleges om opnieuw de discussie te beginnen of gemeentelijk onderwijs al dan niet noodzakelijk is. Wij moeten durven te zeggen dat die discussie vaak wordt gevoerd. Het zou geen positieve evolutie zijn als gemeenten massaal afhaken, ook vanwege heel wat financiële beperkingen, en als, door een verstrenging van de regelgeving, deze gemeenten het nog moeilijker krijgen om hun eigen scholen te runnen. Ik heb hier al eerder gezegd dat kleine gemeenten het financieel moeilijk hebben. Ik wil wijzen op het gevaar, onder meer in de Rand rond Brussel, maar het zal ook in andere steden zo zijn, dat het capaciteitsprobleem alleen maar groter wordt. Het is voor een minister toch positief als ook andere beleidsniveaus hun verantwoordelijkheid opnemen voor de organisatie en de inrichting van scholen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het decreet over het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau van 2007, dat sinds 1 januari 2008 van kracht is, heeft een aantal belemmeringen voor plaatselijke initiatieven weggenomen. Het laat toe dat lokale besturen naast sociale voordelen ook andere voordelen kunnen toekennen aan de scholen van de andere schoolbesturen op hun grondgebied, voor zover de voordelen kunnen passen in de context van het lokale flankerend

onderwijsbeleid. De lokale besturen kunnen bepaalde criteria inbouwen of voorwaarden opleggen waaraan de scholen moeten voldoen om recht te hebben op die voordelen. De praktijk heeft inderdaad uitgewezen dat er over sommige voordelen toch een aantal interpretatieproblemen bestaan.

We zullen het debat ter zake heropenen. Ik wil op termijn een evenwichtig compromis bieden tussen de te beperkte vrijheid die er bestond voor het decreet Flankerend Onderwijsbeleid, want de gemeente kon enkel sociale voordelen toekennen aan de scholen van de andere netten gelegen op haar grondgebied, en de onduidelijkheid die de bepalingen met betrekking tot andere voordelen nu bieden. Ik wens in eerste instantie de gevoeligheden en standpunten van de verschillende belanghebbenden met betrekking tot sociale en andere voordelen in dit dossier in kaart te brengen. Daarom is er de individuele bevraging van de steden en gemeenten om een overzicht te bezorgen van hun sociale en andere voordelen en de gedane uitgaven voor het kalenderjaar 2008. De conclusies die we hieruit zullen trekken na verwerking, zullen dan de basis vormen van het debat dat we zullen heropenen. Op die manier kunnen we komen tot een afstemming tussen alle betrokkenen. Op dat moment willen we eventueel een decretale aanpassing doen en zullen we de nodige uitvoeringsbesluiten nemen.

Ik heb kennis genomen van het standpunt van OVSG en VVSG inzake lokaal flankerend onderwijsbeleid. Zij vinden dat de huidige benadering van sociale voordelen achterhaald is. Zij vragen dat er werk gemaakt wordt van alternatieve decretale bepalingen op het vlak van de mobiliteit van de leerlingen ter vervanging van de huidige bepalingen inzake leerlingenvervoer en dat er gezocht wordt naar een vernieuwd organisatiemodel voor de opvang van schoolgaande kinderen. We zullen zien of de betrokken partners de vraag delen om sociale voordelen af te bouwen en eerder andere voordelen toe te kennen. Het vereenvoudigen of eventueel zelfs afschaffen van de sociale voordelen of het zoeken naar alternatieven zal afhangen van het bereiken van een consensus hieromtrent.

Wat de onduidelijkheid bij de lokale besturen betreft, kunnen VVSG en OVSG alle ondersteuning over interpretatie en toepassing geven. Ook mijn administratie kan dat doen. Er moet uiteraard overlegd worden om eventuele wijzingen door te voeren. Ik ben het er absoluut mee eens dat zowel het uitvoeringsbesluit van 1991 houdende bepaling van de begrippen gezondheidstoezicht en sociale voordelen bedoeld in artikel 33 van de wet van 29 mei 1959, als de omzendbrief van juli 1991 aan herziening toe zijn. We zullen dat doen na de heropening van het debat en de afstemming met alle betrokken partijen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, bedankt voor het antwoord. Ik heb enkele vragen en ook een verwachting die ik u wil meegeven inzake de voorbereiding die u treft. Een collega hier vertelt me dat er inderdaad een vragenlijst is aangekomen. Hebt u er zicht op wanneer dat gebeurd is? Is dat lang geleden?

Minister Pascal Smet: Dat moet ik nakijken.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik vraag dit omdat ik ook schepen van Onderwijs ben, maar wij als gemeentebestuur geen onderwijs hebben. Wij kunnen dus voluit gaan in het flankerend onderwijsbeleid ten aanzien van de andere onderwijsnetten op ons grondgebied, namelijk het gemeenschapsonderwijs en het vrij onderwijs.

Minister Pascal Smet: Doet u dat? Gaat u voluit?

Mevrouw Kathleen Helsen: Ja, ik ga voluit en als ik de vragenlijst kan invullen, zult u ook merken dat we heel wat doen voor onze scholen. Ik stel me de vraag of de vragenlijst enkel werd gestuurd naar de gemeentebesturen die zelf ook onderwijs inrichten, of naar alle gemeentebesturen. Ik vind het interessant om een overzicht te krijgen van heel Vlaanderen,

ook van de gemeentebesturen die zelf geen inrichter zijn van onderwijs. Wij nemen onze rol wel op en we doen heel wat voor het onderwijs op ons grondgebied.

Als het gaat om een verduidelijking van de andere voordelen, zou ik willen voorkomen dat we naar een verenging gaan. Ik heb daarover tijdens de vorige legislatuur de discussie al gevoerd met OVSG. Enerzijds houden wij in dit huis een pleidooi voor een grote autonomie van de lokale besturen, maar als zij de volledige vrijheid krijgen, wat hier dus het geval is met betrekking tot de andere voordelen, dan horen we meteen weer de roep: “Alstublieft Vlaamse overheid, bepaal nu eens nader wat wel en wat niet kan.” Ik zou het liefst hebben dat we kunnen rekenen op sterke lokale besturen die in staat zijn om zelf te zeggen wat een ander voordeel voor hen wel of niet kan zijn. Ik zou die ruimte als schepen van Onderwijs heel graag willen behouden. Ik heb er zelf geen enkel probleem mee om te stellen dat mijn gemeente bijvoorbeeld geen schoolgebouw kan geven aan om het even welk net, maar dat we wel andere diensten kunnen aanbieden die minder kosten, maar die voor de scholen wel een enorme ondersteuning zijn.

Ik vrees een beetje dat als we een beperktere formulering maken als Vlaamse overheid, we weer een nieuw probleem creëren, terwijl we dat bij die andere voordelen net hebben weggewerkt, namelijk dat in het verleden de gemeentebesturen een bepaalde ondersteuning boden aan scholen, maar buiten de wet, want het mocht niet. Dat probleem is nu opgelost en ik zou willen voorkomen dat we opnieuw een aantal dingen in de onwettelijkheid moeten toepassen. We gaan daar als gemeentebestuur toch wel vrij ver in. Ik weet niet of OVSG dat vandaag nog vraagt, maar in het verleden, vorig jaar bijvoorbeeld, heeft het secretariaat het idee gelanceerd om de andere voordelen volledig in te passen in het voeren van een gelijkheidsbeleid. Ik zou dat veel ruimer willen interpreteren, omdat een gemeentebestuur veel meer mogelijkheden heeft. Het is een vraag die ik u zeker en vast wil meegeven.

Minister Pascal Smet: Ik heb ze al doorgestuurd.

Mevrouw Kathleen Helsen: Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, minister, de discussie die mevrouw Helsen naar voren schuift, is heel interessant en boeiend, maar ook heel gevaarlijk. Er is heel veel over te zeggen. Natuurlijk ben ik enerzijds blij dat we in Vlaanderen de laatste jaren een geweldige evolutie hebben doorgemaakt en dat we nu meer kijken naar scholen dan naar de aanhorigheid van die scholen. Het gaat hier anderzijds ook voor een stuk over verantwoordelijkheid, u zou natuurlijk overal met een weegschaaltje van alles kunnen meten. Ik ken ook scholen die niet van het gemeenschapsonderwijs zijn, die niet toebehoren aan steden en gemeenten, die ook een aantal voordelen krijgen. Het gaat om keuzes die worden gemaakt.

Ik begrijp de vraag van mevrouw Helsen om daar vrij ruim in te zijn, maar anderzijds stel ik me de vraag wat wel en wat niet onder die voordelen valt. Als een gemeente zelf een inrichtend schoolbestuur is en ze staat voor een nood aan schoolgebouwen, dan lijkt het me nogal evident dat ze een investering doet, maar dat ze die niet hoeft te doen op de andere plekken. *(Opmerkingen van mevrouw Kathleen Helsen)*

Dat is inderdaad bepaald. Ik wou dit als voorbeeld aanhalen van wat er wel bepaald is. Soms moet worden afgewogen wat er wel en wat er niet bepaald wordt. Ik herinner me dat in mijn gemeente ellenlange discussies werden gevoerd tijdens de gemeenteraden over het leerlingenvervoer. Er zullen nog wel gemeenten geweest zijn waar er avonden lang strijd werd gevoerd tussen de netten. Laat het duidelijk zijn dat onze fractie die weg niet wil bewandelen. We pleiten voor duidelijkheid zodat ook de gemeentebesturen weten waarop of waaraan.

Bij de bevraging die u hebt gedaan vanuit het departement, vanuit uw diensten, moet duidelijk zijn dat die niet vanuit een controlerende hoedanigheid gebeurt, maar wel vanuit een bevraging. Meten is weten en vervolgens kunnen we een aantal conclusies trekken. Ik meen

dat de boodschap zeker moet worden meegegeven aan OVSG en aan de VVSG wat de bedoeling is en niet is, zij het natuurlijk – en nu speel ik even advocaat van de duivel – dat er een aantal decretale bepalingen zijn die maken dat er moet worden gemeld. Ik wil in dezen ook een lans breken voor het niet nog erger te maken van de planlast.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■